

ביזרעט

ארויסגעגעבן פון יידישן קולטור פארײן אין צענטער

2-טער יאָרגאנג

מאָנטעווידעאָ, יוני 1939

נומער 2

אינהאלט:

- (1) 2 יאָר יידישער קולטור - פארײן — ה.דג.
- (2) א יאָר אַרבעט פון קולטור - פארײן —
- (3) אונדזער קולטור - אַרבעט פארן לעצטן יאָר — פ. ראַצלאוו
- (4) די ביבליאָטעק אלס קולטור - צייגער — פ. קאַני כאָווסקי
- (5) אונדזער שטארקסטער און אונדזער שוואַכסטער פונקט — אַסטאָוויש.
- (6) א באשלוס וועלכן מיר באַגרייבן — ה. דג.
- (7) טעאָטער און פאָלקס - קולטור — זלמן הירשפעלד.
- (8) דער „ייוואָ" - קאמפּיין און די פאָלקס - מאסן — י. שיינקמאַן
- (9) דער „מאָבעט" פאר דער געזעלשאפט און די געזעלשאפט?
- 10) *La Cultura y la Juventud Israelita.*
LEON STOLOVICH
- 11) *El Problema Escolar.*
LUIS ALBERTO VIERA
- 12) *Congreso Mundial de la Juventud por la Paz.*
HUGO FERNANDEZ
- 13) *Estatutos Sociales.*

\$ 0.10

ביזרעטין

ארויסגעגעבן פון יידישן קולטור פארין אין צענטער

2-טער יארגאנג

מאנטעווידעא, יוני 1939

נומער 2

צוויי יאר יידישער קולטור - פארין אין צענטער

דאס וועלן די מיטגלידער געפינען אין די באזונדערע בא-
ריכטן פון יעדער סעקציע, אבער אין אלגעמינע שטריכן
קענען מיר אנווייזן אז אונדז איז געלונגען צו שאפן א
אינסטיטוציע וואס גרופירט ארום זיך דעם לעבעדיקסטן
און קולטורעלסטן טייל פון דער יידישער באפעלקערונג
אין צענטער פון מאנטעווידעא.

אונדז איז געלונגען אויפצוהאלטן און אנטוויקלען א
קולטור - פאזיציע צו וועלכער ס'ווענדעט זיך אינלאנד
און אויסלאנד ביי יעדער קולטור - אקציע וועלכע ווערט
דא דורכגעפירט.

אין אונדזערע פיר ווינקלען איז געווען דאס געבוירן-
ארט און טיילווייזע אנטוויקלונג פון אנאלאגישע קולטור-
פרווו, אונדזערע טירן זענען שטענדיק געווען אפן פאר
יעדן פרוו פון געזעלשאפטלעכער אינציאטיוו.

אבער ווען מיר שטעלן זיך די פראגע, האבן מיר
דערגרייכט אונדזערע אויפגאבן אויף די הונדערט פרא-
צענט? מוזן מיר זאגן אז נין! איז אונדז געלונגען אריין-
צוציען דעם גרעסטן טייל פון דער יידישער באפעלקע-
רונג אין צענטער אין אונדזער אינסטיטוציע מוזן מיר
ווידער זאגן אז נין!

מיר ווייסן, אז אין דער היינטיקער שטורמישער צייט,
וועלכע מיר לעבן דורך, א צייט וואס האט קיין גלייכן
נישט אין דער רייכער מארטיאלאגניע - געשיכטע פון
יידישן פאלק, זענען מיר די וואס ליידן אמשטארקסטן.

מיר ווייסן אז אין אזא צייט וואקסט אפאטיע -
ווי שוואמען נאך א רעגן - מיר בארעכטיקן דאס נישט,
פארקערט, מיר ווייזן אן די שעדלעכקייט דערפון -
אבער עס איז א פאקט, און מיר ווייסן דאס.

מיר ווייסן אז דאס איז די הויפט סיבע וואס האלט
א גרויסן טייל פון דער יידישער באפעלקערונג אן א זייט

2 יאר יידישער קולטור - פארין אין צענטער, —
איז עס א דערגרייכונג פון יידישן קולטור - לעבן אין
מאנטעווידעא?

אונבאדינגט יא!

די דורכגעפירטע קולטור - ליטערארישע אקטן פאר
אונדזערע מיטגלידער מיט דער באטייליקונג פון די
בעסטע יידישע און אורגאנוויער קולטורעלע קויכעס איז
אויך א דערגרייכונג.

דאס אריינציען א גרויסע טייל פון אונדזער יוגנט —
וועלכע ווערט אזוי אפט באקלאגט נעבעך — אין אונ-
דזער אינסטיטוציע, וועלכע זיי באטראכטן ווי זייער
צווייטע היים, ווו זיי קענען זיך גייסטיק און געזעל -
שאפטלעך אויסלעבן — א צווייטע גרויסע דערגרייכונג.

ווען מיר באטראכטן אביעקטיוו, די ראָל וואָס דער
יידישער קולטור - פארין שפילט אין טאָג - טעגלעכן
קולטור - לעבן פון דער יידישער באפעלקערונג אין
צענטער פון אונדזער מעטראפאליע, מוזן מיר מוידע זיין
אז זיין עקזיסטענץ איז א אונבאדינגטע נויטווענדיקייט,
וואָס לאָזט זיך מערקן אויף שריט און שריט.

נישט געווען — קען קען מען זאָגן — איין אקציע,
וואָס איז געפירט געוואָרן אין די אינטערעסן פון דער
יידישער באפעלקערונג אין מאנטעווידעא. אין וועלכער
דער יידישער קולטור - פארין זאל זיך נישט געווען אַנד-
שליסן און אקטיוו באטייליקן.

נישט נאָר מיט פלאטאנישער ליבע, נאָר טאקע מיט
מאמאשעסערדיקער הילף האָט זיך אויסגעדריקט יעדער
אָנשלוס אונדזערער, ביי וועלכער מיט מאטעריעלער —
כאָטש אליין נישט צו רייך — און ביי וועלכע מיט
מאָראלישער שטיצע.

מיר וועלן נישט אויסרעכענען די אקטואציע פון
יידישן קולטור - פארין אין לויף פון זיין עקזיסטענץ,

SASTRERIA

«CHORBERG»

איך מאך באקאנט מיין כאשעווער קליענטעלע אז
איך האב צוגעגרייט אויפן ווינטער - סעזאן זיין
ער א שיינעם אויסוואל פון די בעסטע ענגלישע
שטאפן צו זייער צוגעגלעכע פרייזן. — באזוכט
מיין שניידעריי וווּ איר וועט באהאנדלט ווערן
אויפן ראיעלסטן אויפן. קומט און איבערצייגט
איך אין דער שניידעריי פון

נ. כ. א. ר. ב. ע. ר. ג.

CONVENCION 1276

UTE. 8-4930

DEPOSITO DE CUEROS CURTIDOS

de CH. PAKMAN

אכטונג לעדער - בראנזשע !

אין דעם ערשטן יידישן לעדער געשעפט פון
כ. פאקמאן געפינט איר שטענדיק אויפן לא-
גער א גרויסן אויסוואל פאר שטעפער, היטל-
מאכער, סאקעס, קארטעראס, סינטראנעס, בי-
זשעטעראס און טאפצירער. — אויך פאר שום-
טער זיילן און גאמפסא. — מיט מיינע פרייזן
קאן קיינער נישט קאנקורירן, — קומט און אי-
בערצייגט איך

DURAZNO 998

UTE. 8-7986

Cafés
y Tés

EL CHANA

LOS CAFES "EL CHANA" DEBEN
SU FAMA A SU EXCELENTE CALI-
DAD Y SE VENDEN PUROS PARA
TODO EL PAIS.

CONTIENEN CUPONES DEL GRAN
CONCURSO EL PUEBLO CON

\$ 30.000.00 EN PREMIOS.

Pídalos a su Almacenero

אריינציען פרישע מיטגלידער, זיך ענגער הארבלינדן מיט די אנדערע פאראנענע קולטור - אינסטיטוציעס צו קענען מיט דערפאלג דעקן די בלוזן וואס שאפן זיך אין דער אלטער וועלט אלס רעזולטאט פון די פארפאלגונגען אויף דער פיזישער און קולטורעלער עקזיסטענץ פון די יידישע פאלקס - מאסן מיטאד אנדערע סאנים.

ה. ז. ג.

**באנוצט איך מיט אנדערע ליינען - זאל, ווו
איר געפינט צייטונגען און זשורנאלן
פון דער גאנצער וועלט.**

פון אנדערע אינסטיטוציע, פון אנדערע קולטור - אר- בעט.

און יעצט אריינטרעטנדיק אין דריטן יאר פון אונ- דער עקזיסטענץ מוזן מיר נאך שטארקער ווי ביז יעצט אנטהאלטן מיט אנדערע ארבעט אריינצוציען וואס ברייטערע שיכטן אין אנדערע אינסטיטוציע, פארשטארקן אנדערע קולטור - ארבעט, און אפהייבן אנדערע קולטורפאסטן פונקט ווי עס טוען דאס אנדערע געזעלשאפטלעכע טוער אויף זייער געביט.

אריינטרעטנדיק אין דריטן יאר פון אנדערע אקטוא- ציע דארף זיין אנדערע לאזונג פארשטארקן אלע אנדער- רע סעקציעס ספעציעל די ביבליאטעק, און די יוגנט,

די קאמיסאן דירעקטיווע פון קולטור - פאריין

**פארפעלט נישט צו קומען צו דער גראנדיעזער
פריערונג פון ק. פאריין זונטיק דעם 11-טן ד.מ. 4 א.ו.
נ. מ. - א רייכער קינסטלערישער פראגראם.**

א יאר ארבעט פון קולטור - פאריין

זער א דעלעגאט אין יידישן קאמיטעט פאר שפאניע און ביים קאנגרעס פון שפאניע זענען מיר געווען פארטראגטן, מיר האבן אויך געהאלפן די שטרייכדיקע בוי - ארבעטער. ווען די היטלעריסטישע בעסטע האט אנגעהויבן א פאגראם אויף די יידן פון דייטשלאנד און עסטרייך, האבן זיך אין מאנטעווידעא, נאך פארשידענע אונטער-האנדלונגען געשאפן 2 קאמיטעטן צו הילף די פאגרא-מירטע יידן, און מיר, נאכפאלגנדיק די ליניע פון אומ-פארטייאישקייט, האבן זיך אנגעשלאסן אין קאמפיין - קאמיטעט אונטערן קאנטראל פון „קאמיטעט קעגן אנ-טיסעמיטיזם“. צו דעם צוועק האבן מיר דורכגעפירט אן אונטערנעמונג לעטוויזשעס די עסטרייכישע יידן ווו מיר האבן געהאט א מאראלישן און מאטעריעלן דערפאלג.

מיר האבן פארשטאנען אז די ארבעט פון זאמ-לען הילף פאר די דייטשע און עסטרייכישע יידן טאך נישט זיין צעשפליטערט, אין דעם טאג פון אלגעמיי-נעם שטרייך וועלנדיק אז דאס שליסן פון די געשעפטן זאל זיין א אינהייטלעכער, האט אונדזער פאריין זיך געווענדעט צו דעם קעהילע - קאמיטעט (מיט 3 דעלע-גאטן) און געפרובירט איבערצייגן דעם קעהילע - קאמי-טעט די שעדלעכקייט פון באשטימען א צווייטן טאג, פאר זייער שטרייך. נישט קוקנדיק אויף דעם וואס די קעהילע האט אויפן מאמענט אונדזער פארשלאגן אפגע-ווארפן, זענען מיר אבער זיכער, אז עס האט געוויקט אז דער טאג זאל זיין אן אינהייטלעכער. און גייענדיק ווייטער מיט דער ליניע האבן מיר פארשטאנען, אז ביי היינטיקן טאג, איז די יידישע באנק דער עקאנא-מישער רוקנביין פון דער יידישער באפעלקערונג, און אזא וויכטיקע ארבעט מוז פון אלעמען געשטיצט ווערן, האבן מיר זיך אנגעשלאסן אין פאלקס - קאמיטעט פון דער באנק, און צו די לעצטע וואלן מיטגעהאלפן פאר דעם דערפאלג פון דעם זעלבן.

מיר וואלטן געקאנט באריכטן נאך און נאך. די ביבליאטעק וועלכע איז פאר אונדז שטענדיק געווען א פראבלעם, פון איינקויפן נייע ביכער און אונדזער בינד-ושעט גרייכט נישט אויף דעם, דאך האט די ביבליאטעק-קאמיסיע באוויזן איינשאפן א קליינע צאל נייע ביכער, און עס איז צו האפן אז דער קאמפיין פאר נייע 800 ביכער, וואס מיר פירן איצט, וועט דערפאלגרייך דורכ-געפירט ווערן.

צוליב דעם פעלן פון אסטיוו איז צעפאלן געווארן א גוטע ארגאניזירטע שאך - סעקציע. דער לייען - זאל איז לעצטנס בארייכערט געווארן מיט אייניקע זשורנאלן,

דעם פארגאנגענעם כוידעש איז געווארן צוויי יאר, ווי ביי א גרופע פריינט פון דער יידישער קולטור, איז געשאפן געווארן דער געדאנק פון גרינדן אן אומפאר-טייאישן קולטור - פאריין. און ווער קאן זיך פארשטע-לן די פרייד וואס עס האט באהערשט די גרינדער, ווען מען האט געזען ווי הונדערטער און הונדערטער קומען זיך פארשרייבן פאר-מיטגלידער. דאן האבן מיר געזען אז אונדזער ארבעט ווערט געקרוינט מיט דערפאלג, און אלע געדענקען די גראנדיזע פיערונג פון 1 יאר עקזיס-טענץ. און איצט, ביי דער 2-יאריקער פיערונג, דארפן און מוזן מיר קומען מיט א באריכט פון דער אפגע-טוענער ארבעט פאר דעם לעצטן יאר.

עס איז נאך נישט לייכט געווען פאר דער פארוואל-טונג אנצופירן די ארבעט, צוליב פאלגנדע סיבעס: די שוואכע פינאנציעלע לאגע. די אלגעמיינע באציונג צו קולטור - ארבעט און קולטור - אינסטיטוציעס און אויך די רעגונסיע פון פיר מיטגלידער פון דער פארוואלטונג, אט דאס אלעס האט באשווערט די ארבעט. דאך קע-נען מיר מיט צופרידנהייט פעסטשטעלן, אז מיר האבן דאך באוויזן אפצוטאן א ריזיקע ארבעט. וועגן יעדער ארבעט באזונדער וועט דער לייענער פון ביולעטין טרעפן אויף א צווייטן פלאץ. מיר וועלן באריכטן וועגן דער אלגעמיינער ארבעט. ביי דער גרינדונג פון „אי-קור“ האט אונדזער פאריין אן קיינעם שום וואקלענישן זיך אנגעשלאסן, אונדזער לאקאל איז געווען צו דער דיספאזיציע פון קאמיטעט, נישט קוקנדיק אויף אונדז-רע שוואכע קולטור - קויכעס, וואס איז א שטארקער מינוס אין אונדזער ארבעט, און וויפל מיר האבן זיך נישט באמירט, האט זיך אונדז דאך נישט איינגעגעבן צו אוועקשטעלן א גוטע קולטור - קאמיסיע, האבן מיר דאך דורכגעפירט 18 רעפעראטן איבער ליטערארישע און געזעלשאפטלעכע טעמעס מיט א גאנץ צופרידנסטע-לנדיקן דערפאלג.

די בילדער - אויסשטעלונג פון יינגן טאלאנטפולן מאלער זיאמע בייטלער האט צוגעצויגן גרויס אויפמערק-זאמקייט פון פארשידענע שיכטן פון דער געזעלשאפט-לעכקייט. 3 עקספארסיעס, באנקעטן. אין דעם קאמפיין פאר דעם „יטוא“ קאנען מיר זאגן אז מיר האבן גע-נומען אן אסטיוו אנטוויי, געזאמלט געלט, איינגעקאדנט 3 קאנפערענצן פון דעם דעלעגאט, א באנקעט פאר דעם זעלבן און אויך האט די קאסע פון פאריין זיך באשטיי-ערט פארן קאמפיין.

מיר האבן זיך אנגעשלאסן אין אינסטיטוט קעגן רא-סיום אנטיסעמיטיזם און פאשיזם, פארשטייענדיק אז פארטיידיקנדיק די שפאנישע רעפובליק פארטיידיקן מיר אונדזערע דעמאקראטישע פרינציפן פון פאריין, האבן מיר געטאן אלעס מעגלעכעס צו שאפן מאטעריעלע און מאראלישע הילף פאר שפאניע, מיר האבן געהאט אונד-

ווערט מיטגלידער אין יידישן קולטור - פאריין אין צענטער !

אזוי ארום אז מיר האָבן איינע פון די רייכסטע לייזן-זאלן.

לעצטנס ארבעטן גוט די שפאנישע אָוונט - קורסן. די יוגנט איז געווען דאָס אָנגעווייטקסטע פראָבלעם פאר אונדז, פאר דער צייט איז זי צוויי מאל רעאָרגאַניזירט געוואָרן, און לעצטנס האָט זיך אונדז איינגעגעבן צו שאפן א גוטע יוגנט - קאָמיטע. זי פירט דורך פארזאמלונגען, קולטור - אקטן, פארוויילונגען און פינג-פאנג. אונדזער פאריין האָט א גרויסע צאָל יוגנטלעכע, און עס איז נויטיק צו האָבן א גוטע פארשטענדעניש פאר דער יוגנט - ארבעט און געפינען די וועגן פאר בעסערע ארבעט.

אויסער לאָקאלע אונטערנעמונגען האָבן מיר דורכ-געפירט צוזאמען מיטן "מאָבעט" א גרויסע אונטערנעמונג עס איז אויפגעפירט געוואָרן, "וועלף" פון ראָמען דאָ-לאַנד, ווו מיר האָבן געהאט א מאָראלישן און מאטע-ריעלן דערפאלג. און דער פיק - ניק אין קאמפאָ עספא-ניאָל פון וועלכן אלע זענען איידעם, וואָס פאר א פאר-אנטוואָרטלעכע און שווערע ארבעט דאָס איז געווען, אונדזער סאטיספאקציע איז געווען וואָס טויזנטער און טויזנטער זענען געקומען, נישט קוקנדיק וואָס אין דעם זעלבן טאָג זענען געווען נאָך פיק - ניקס האָט דער קולטור - פאריין געהאט דעם גרעסטן דערפאלג, איבער-שטייגנדיק אלע אונדזערע דערווארטונגען, אין דעזל-טאט האָבן מיר געהאט א מאָראלישן און מאטעריעלן

דערפאלג. עס איז נויטיק צו דערמאָנען אז מיר זענען געשטאנען פאר דעם פראָבלעם פון דעסאלאָכע, דאָך האָט די פארוואלטונג דערווייזן (מיט דער הילף פון די מיטגלידער און פריינט) מיט איר אומדערמילעכער און שווערער ארבעט אָפּצאָלן קימאט אלע כויוועס און ביי היינטיקן טאָג ניוועלירן מיר אונדזער ביודזשעט. דער מיטגלידס - אָפּצאָל גרייכט נאָך אלץ נישט אויף אלע אויסגאבן, נישט קוקנדיק וואָס מיר האָבן פון 400 ביז 450 מיטגלידער, ווייל די באציונג פון די מיטגלידער צו זייער אינסטיטוציע איז שטארק א דיסקוטירבארע, מען מוז באזוכן דעם מיטגליד עטלעכע מאל ביז ער באצאלט זיין מיטגלידס - אָפּצאָל. מיר וואָלטן נאָך גע-קאנט טאָן אסאך מער ווען מיר האָבן א בעסערן אק-טיוו, און דאָס מיטגלידס - אָפּצאָל זאָל זיין רעגולער, דאָן וואָלטן אונדזערע זיצונגען אוועק אויף מער פראָ-דוקטיווע ארבעט. און אזוי ארום וואָלט אונדזער פאריין ארויס אויף ברייטע וועגן, און ער וואָלט טאקע גע-וואָרן די קולטור - הויס פאר דער גאנצער פראָגרעס-ווער געזעלשאפט אין צענטער.

ווערט לייענער פון דער גרעסטער יידי-שער ביבליאָטעק אין מאַנטעווידעא ביים ייד. קולטור-פאריין אין צענטער !

די ביבליאָטעק - קאָמיטע ביים קולטור - פאריין

אונדזער קולטור-ארבעט פארן לעצטן יאָר

(באריכט פון דער קולטור - קאמיסיע ביים יידישן קולטור - פאריין אין צענטער)

א רעפערעט פאר דער יוגנט. א. ד. ט. „דער זין פון דער יידישער געשיכטע“. רעפערענט ש. רעזניק.

א רעפערעט וועגן דער באדייטונג פון „יוואָ" פאר דער אנטוויקלונג פון דער יידישער קולטור, מיטן אָנטייל פון ש. רעזניק.

א דיסקוסיע - אָונט א. ד. ט. „צוריק צום געטאָ"? אַנטיילנעמער י. צודיקער. אויפן דיסקוסיע - אָונט זע-נען ארויסגעטראָטן מיט ווערטער א נאנצע ריי אָנוועזנדע.

פרייטיק דעם 2-טן יוני איז דורכגעפירט געוואָרן א רעפערעט וועגן לעבן און שאפן פון סטעפאן - צווייט מיט דער באטייליקונג פון בארימטן אורוגווייער דיכטער סיפריאנא וויטורירא און דעם איבערזעצער פון סטעפאן צווייט אויף יידיש פריינט כ. בראקארזש. און פאלקס-ארטיסט ז. הירשפילד.

דער אָונט איז דורכגעגאנגען מיט גרויס דערפאלג. ס'איז אויך דורכגעפירט געוואָרן א רעפערעט וועגן עמיל לודוויג, לעאָן פויכטוואנגער, און א ריי קלענער קולטור - אונטערנעמונגען.

אין אלגעמיין האָלטן מיר אונדזער באלאנס פון א יאָר אינערלעכער קולטור - ארבעט פאר ווייט נישט קיין צופרידנסטעלנדיקן.

די סיבעס זענען אלעמען שוין צופיל באקאנט. אין מיין האַיאָריקן באריכט וועגן דער טעטיקייט הן דער קולטור - קאמיסיע ביים קולטור - פאריין (פארעפנט - לעכט אין דעם ביולעטין וואָס דער קולטור - פאריין האָט ארויסגעגעבן צו זיין 1 יאָריקן יובילעאום) האָב איך געשריבן:

"דער הויפט פעלער פון דער קולטור - טעטיקייט איז דאָס פעלן פון א ברייטערן קרייז קולטור - טוער, וואָס זאָל דערמעגלעכן צו פירן א סיסטעמאטישע קול-טור - ארבעט"

ביים היינטיקן טאָג איז דער דערמאָנטער פעלער לידער נישט באזייטיקט געוואָרן. ביים היינטיקן טאָג איז די פראגע פון קולטור - ארבעט אן אלגעמיין אָנגעוויי-טיקטער פראָבלעם פון אלע עקזיסטירנדיקע יידישע קול-טור - אינסטיטוציעס.

וויפיל מאל די אָנגעווייטיקטע פראגע פון קולטור -

באַנוצט איך מיט אונדזער לייען - זאל, ווו איך געפינט צייטונגען און זשורנאלן פון דער גאנצער וועלט.

דער קולטור - פאריין אין צענטער פיערט איצט דעם יאָנטעו פון 2 יאָר טעטיקייט.

דורך די צוויי יאָר אָנגעשטרענגטער ארבעט האָט דער קולטור - פאריין פאקטיש באוויזן צו ווערן א לע-בעדיקע קולטור - אינסטיטוציע.

ס'איז נישט דורכגעפירט געוואָרן קיין געזעלשאפט-לעכע אָדער קולטור - אַקציע, ווו דער קולטור - פא-ריין זאָל נישט פארנעמען אן אָנגעזעענעם פלאץ. אין דער לעצטער אַקציע האָבן יוואָ, וועלכע איז דורכגעפירט גע-וואָרן אין מאָנטעווידעאָ מיט א גרויסן דערפאלג, האָט דער קולטור - פאריין דורכגעפירט א גרויסע טייל אר-בעט פאר דער אַקציע. דער קולטור - פאריין האָט זיך געשטעלט פאר זיין ציל מיטצוווירקן דעם קולטורעלן אויפבו פון יידישן יישעו.

די קולטור - קאמיסיע האָט אין אינערלעכע קולטור-ארבעטן פון דעם יאָר דורכגעפירט א נאנצע ריי וויכטי-קע קולטור - אקטן:

די אויסשטעלונג פון יינגן יידישן מאָלער - קינסטלער ז. בייטלער.

די אויסשטעלונג האָט געהאט אלס איר ציל צו בא-קענען דער יידישער קאלעקטיוויטעט מיט די שאפונגען פון א יונגן יידישן קינסטלער, לעקאווער דער אויסשטע-לונג איז איינגעאָרדנט געוואָרן א באנקעט, ווו באוויירט פון דער קולטור - קאמיסיע זענען ארויסגעטראָטן מיט אַפשאצונגען פון בייטלערס שאפונגען און דער קינסט-לער האָט געגעבן אן איבערבליק איבער מאָלעריי אין אלגעמיין.

נאָך דער אויסשטעלונג איז איינגעאָרדנט געוואָרן א רעפערעט איבער מאָלעריי. ס'האָבן אָנטייל גענומען דר. בערנשטיין און דער קינסטלער ז. בייטלער.

אין צוזאמענהאנג מיטן טויט פון יידישן שרייבער מ. ווייסענבערג איז דורכגעפירט געוואָרן א טרויער-אקאדעמיע. רעפערט שענקמאן.

א שאלעם - אלייכעם - אקאדעמיע מיטן אָנטייל פון דר. שענקמאן, מיטגלידער פון „מאָבעט" האָבן רעצי-טירט אייניקע שאפונגען פון דעם זעלבן.

א רעפערעט וועגן שאלעם - אלייכעם שאפונגען.

ס'האָבן אָנטיילגענומען דער באקאנטער יידישער דיכטער פון ארגענטינע שנייער וואסערמאן און עליע ווערבלין.

א פערעץ - אקאדעמיע. מיטן אָנטייל פון מ. שאפי-רא און ש. רעזניק.

SASTRERIA "SUD - AMERICA"
de SALOMON NINBURG

מאכט באקאנט איר גערטער קליענטעלע אז עס
ווערן געמאכט טראכעס און סאָברעטאָדאָס דע
מעדידא לויט די ענגלישע און פראנצויזישע מאָ-
דעלן. — שטאָפּן פון בעסטן קוואליטעט אויפן
פארלאנג פון קליענט.

סאלאמאן נינבורג

CORIANO 825 — UTE 8-7607

(אנטקעגן דער יידישער באנק אין צענטער)

FABRICA NACIONAL DE GUANTES

"CHIC"
de JAIME HAKAS

Se hacen Guantes, Carteras y Cintu-
rones, Guantes de cabretilla fina.

Stock permanente. — Ven-
tas por mayor

SORIANO 924

UTE. 8-8319

פאר קיינעם איז קיין סאָד נישט אז די איינ-
ציקע יידישע מעבל - פאבריק וועלכע
אטענדירט ווי אמבעסטן אירע קליענטן איז פון

Julio Zunshein & Cía.

וועלכע האָט שטענדיק א גרויסן אויסוואל פון
מעבל און פון פאנאטוע אין אלגעמיין. — בי-
ליקע פריזן און ליבעראלע קאנדיציעס.

PANDO 2431

UTE. 2-3291

נאָטע: מיר ערטיילן קרעדיטן מיט גוטע אינפארמעס

CASA LEON

Colchonería y Mueblería

de LEÓN-GROSMAN

Se hacen toda clase de reformas a
domicilio. — Venta de Muebles
en general

RIVERA 3449

Esq. M. Bruto

Sucar.: RIVERA 2667 Casi B. del Pino

עס ווערן געמאכט
קארטאן - שאכטלעך

Fabiano Svirsky

ANGEL FLORO COSTA 1545 - 49

UTE. 2-7140

Montevideo

Estudio
FOTO CHIZ

בילדער פאר אייערע פאמיליאַרן אין דער אל-
טער היים, פאטאגראפירט זיך אין
„פאטא - משיז“

גוטע ארבעט און פאפולערע פריזן. — עס ווערן
געמאכט אויפנאמעס פון כאסענעס און באנ-
קעטן. — רופט אין טעלעפאן 8-81-62. אָפּן
אלע טאָג, ווי אויך די זונטיקן און יאָנטווייזן.

URUGUAY 1189

UTE. 8-8162

דאָס בעסטע מיטל צו שלאָפּלאַזיקייט
איז צו רעפארמירן אייערע קאָלטשאַנעס אין
דער קאָלטשאַנעריע

El Buen Trato

de P. KANONICH

SAN MARTIN 2434

Tel. 2-7249

ווי איר וועט שנעל און גוט אטענדירט ווערן

וויירם פון גאָעס האָבן קאטעגאָריש דערקלערט אז זיי קענען נישט אנטויל נעמען אין דעם כאָר ווייל זיין זיין-פלאַץ איז אין צענטער.

ווען ש. רעזניק איז געווען אין מאָנטעווידעאָ איז פאָרגעקומען א פארשטענדיקונג צווישן די יוגנט פון קולטור - פאריין מיט דער יוגנט פון קולטור-הויז וועגן דורכפירן א געמיינזאמען רעפערעט א. דער טעמע: „דער זין פון דער יידישער ליטעראטור“ דער רעפערעט איז דורכגעפירט געוואָרן אין קולטור פאריין אין צענטער.

אף דעם רעפערעט איז נישט געקומען קיין איין יוגנט-לעכער פון גאָעס (בוכשטעבלעך). כ'האָב ספּעציעל גע-בראכט די פאקטן, אף צו אילוסטרירן מיין מיינונג וועגן דער צעטיילונג פון יידישן יישעו אויף גאָעס און צענטער.

בעמילע איז דער קליינער קולטור אקטיוו אויך צע-שפּליטערט.

דער „איקור“ האָט געהאט גענומען אף זיך די אינר-ציאטיווע צו קאָרדינירן די ארבעט. אן אָנהייב איז גע-האט געמאכט געוואָרן. קיין פּאָזיטיוועס האָט נישט גע-קענט דערגרייכט ווערן.

צוויי דערפרייענדיקע דערשיינונגען האָבן מיר צו פארצייענען אין די לעצטע צייט. ערשטנס: דער בא-

ארבעט איז עפנטלעך אויפגעהויבן און דיסקוטירט גע-וואָרן האָט קיינער קיין פראקטישע לייזונג פאר דעם פראָבלעם נישט געקאָנט אָנווייזן. לויט מיין מיינונג איז די הויפט - שוועריקייט וועלכע דערלאָזט נישט קיין אָויפ-שוונג אין דער קולטור - ארבעט — אכויז די שוין דערמאָנטע סיבע פון פעלן ברויטע קולטור - קאָרען — דאָס, וואָס פאקטיש איז דער יידישער יישעו צעטיילט אין צוויי באזונדערע טיילן: גויעס און צענטער. ביידע פירן באזונדערע ארבעטן. גויעס א קולטור - הויז, צענטער — א קולטור - פאריין.

גאָעס א ביבליאָטעק, צענטער א ביבליאָטעק. ביידע ביבליאָטעקן האָבן נישט קיין מעגלעכקייטן צוצוהויפן נייע ביכער. אנדערש וואָלט די לאַגע אויסגעזען, ווען מ'עקזיסטירט א צענטראַלע ביבליאָטעק.

די אָפּגעזונדערטקייט צווישן צענטער און גאָעס קומט צום אויסדרוק אף טריט און שריט.

אויף א צענטראַלע קולטור-אונטערנעמונג וועלכע ווערט צ. ב. דורכגעפירט אין צענטער זעט מען שטענ-דיק ווייניק באַזוכער פון גאָעס און פארקערט אויך דאָס-זעלבע.

מיר זיינען באקאנט די קעסידערדיקע טומלענישן, וועלכע זיינען פאָרגעקומען אין שייפער - כאָר ארום דער פראַגע פון דעם זיין-פלאַץ פון כאָר. די כאָר

די יוגנט - קאָמיטע ביים קולטור - פאריין

דרוקער "צענטראל"

ה. זילבערבערג

טעלעפאן: 8-3379

סעריטא 667

Estudio Gomercial

Director: PABLO KRUPIN

PABLO de MARIA 1044 — UTE. 4-2345

Organización,
Dirección y
Administración de

Instituciones Bancarias,
Industriales,
Comerciales

Contabilidad, Balances, Análisis, Com-
pulsas, Arbitrajes, Quiebras, Trámites
en general

Samuel Kuznicki

Estudio Comercial

Contabilidades comerciales, industri-
ales y bancarias, Disolución de
contratos y sociedades

YAGUARON 1108 — UTE. 8-5719

Piso 1 Ap. 1

Juan Goldfarb

ALHAJAS Y RELOJES

JUNCAL 1470

UTE. 8-5204

FOGEL & CIA.

Por Muebles y Tapices visitenos

MUNICIPIO 2525

Montevideo

Fábrica Nacional de Acolchados

EL ADORNO

אקאלטשאדאס פון פערדערן, וואָל און ווא-
טע, נייסטע מאָדעלן און פיליקע פרייזן באקומט
איר נאָר ביי

JACOBO ROTHBERGER

ANDES 1284

Montevideo

די ביבליאטעק אלס קולטור - צייגער פון פאריין

איך וועל זיך באמיען באריכטסמעסיק, ארויסנעמען-דיס די דאטן פון קאנטראל בוך פון ביבליאטעק, און פרווון פארענטפערן אט די וויכטיקע פראגן וועלכע אינטערעסירן אלעמען אזוי.

דער לייענער - אקטיוו פון ביבליאטעק

צו דעם איין יאָר פייערונג פון קולטור פאריין האָט זיך געציילט דער לייענער אקטיוו אין אכציק. פאר דעם נייעם יאָר איז צוגעקומען זעכציק לייענער, אָפּגעפאלן זיינען פופצן. אזוי האָבן מיר היינט צו טאָג אקטיווע הונדערט פינף און צוואנציק לייענער, לייענער וועלכע לייענען אקטיוו און גוטע ווערק.

אויבערפלעכלעך באטראכטנדיק קומט אויס אז די ביבליאטעק האָט גאָר ווייניק פראָגרעסירט, ווייל הונדערט פינף און צוואנציק לייענער אָפּ אַ מיטגלידער-שאפט וועלכע ציילט באַ פינף הונדערט, און באַ אזאַ ביבליאטעק וועלכע ווערט פארעכנט פאר די גרעסטע אין מאָנטעווידעאָ אָפּ דער יידישער גאָס, איז די צאָל אַן אומבאדייטנדיקע ווי עס וואָלט זיך געפאסט פאר אזא אינסטיטוציע ווי דער קולטור - פאריין.

אָבער ווען מיר וועלן זיך באַקענען אביסל גרינטלעכער מיט די ביבליאטעק - אַרבעט, דאן וועלן מיר זען, אז די צאָל לייענער איז גאָרנישט אזא אומבאדייטנדיקע גאָר עס איז אפילע צופרידנשטעליק.

וועלכע זיינען די סיכעס וואָס אונדז איז נישט גע-לונגען אויסצוברייטערן אונדזער לייענער קרייז.

די הויפט סיכעס פון דער נישט אויסברייטע-רונג פון אונדזער לייענער קרייז איז, וואָס מיר האָבן נישט דעם געהעריקן צוגעפאסטן לייען מאטעריאל, וועלכער זאָל באַפרידיקן אונדזער לייענער.

עס איז גענוג אָנצווייזן אז די אָפּגעפאלענע לייענער זיינען דאווקע געווען פון די אקטיווסטע פון אונדזער ביבליאטעק. זיי האָבן אָפּגעשטעלט לייענען דערפאר וואָס זיי באַפרידיקט נישט אונדזער לייען מאטעריאל, און זיי ווארטן ביז מיר וועלן ברענגען נייע ביכער.

און בעזעמס איז אונדזער ביבליאטעק פארעלטערט און סיסטעמלאז, פארעלטערט זאָג איך דערפאר וואָס עס איז שוין באַלד אכט יאָר וואָס עס איז נישט צוגעקויפט געוואָרן קיין נייע ביכער. פארעלטערט אויך דערפאר וואָס היינט פאָדערט זיך נייעס, ווערק פון היינטיקייטן לעבן, ווייל פאר דער צייט איז אָפּ דער וועלט פאָרגע-קומען גרויסע ענדערונגען, בעמילע זיינען די היינטיקע-טיקע ווערק אנדערש געבויט סיי אין אינהאלט ווי אוי-סערלעכן געבוי. סיסטעמלאז זאָג איך דערפאר וואָס אונ-

ווייל מען ווייסן אָפּ וואָס פאָראַ גראַד פון קולטור-טע-מיקייט שטייט אַ געוויסע קולטור אינסטיטוציע, צי איז די מיטגלידערשאפט אַ פאָרגעשריטענע? צי פארנעמט זיך די מיטגלידערשאפט מיט אַ געוויסער קולטור-טע-מיקייט, צי לייענען די מיטגלידער אָדער שפילן זיי נאָר אין דאָמינאַ, און אויב מען לייענט איז וואָס לייענט מען, ביליקע שונד - ראַמאַנען, אָדער ווערק וועלכע בא-זיצן אַ סאָציאלן אינהאלט, און צי איז געלונגען די יוגנט, די צוקונפטיקע געזעלשאפטלעכע טוער אַרוינצור-ציען אין אַ געוויסער קולטור - טעטיקייט, צי לייענט די יוגנט, מוז מען זיך באַקענען מיט דער טעטיקייט פון דער ביבליאטעק.

די ביבליאטעק קען געבן אַן ענטפער אָפּ די פראַגן. דורך די ביבליאטעק אַרבעט ווערט מען באַקאנט מיט דער מיטגלידערשאפט, און מעמילע מיטן קולטור-ניוואָ פון די זעלבע.

ווען מען גייט פייערן צוויי יאָר קולטור פאריין איז וויכטיק אז די מיטגלידערשאפט, ווי די יידישע געזעל-שאפט אין אַלגעמיין, זאָל באַקאנט ווערן מיט דער בי-בליאטעק אַרבעט, דאן קען מען האָבן אַ קלאָרן בידל, פון די גאנצע קולטור אַרבעט פון פאריין.

שלום פון דער אַלגעמיינער פאַרזאמלונג פון דער יידי-שער באַנק אונטערצושטיצן מאַטעריעל קולטור-איני-ציאטיוועס. דער באַשלוס וועט אסאך צוהעלפן צו דורכפירן קולטור אַרבעטן, פון דער פראקטיק ווייסט מען אז אַ סאך קולטור איניציאטיוועס זיינען דורכ-געפאלן צוליבן מאַנגל אין מאַטעריעלע מיטלען.

צווייטנס: די פאַרשטאַרקונג פון דער יוגנט אַרבעט באַ אונדז אין קולטור פאריין. פאַקטיש איז אָפּ דעם גע-ביט אַ סאך דערגרייכט געוואָרן.

באַם היינטיקן טאָג עקזיסטירט אין קולטור פאריין אַ שטאַרק אָרגאַניזירטע יוגנט-סעקציע, וועלכע נעמט אַן אקטיוון אַנטייל אין אַלע אַרבעטן פון קולטור-פא-ריין. די יוגנט פירט דורך וויכטיקע אופקלערונגס-אקטן, נעמט אַן אַנטייל אין קאַמפּ קעגן אַנטיסעמיטיזם.

באַם שליסן מיין היינטיקן באַריכט, ווייל איך קומען צום אויספיר, אז נישט קוקנדיק אָפּ די אַלע דערמאָנטע פעלערן און שוועריקייטן איז דאָך דער איינציקער אויס-וועג צו פאַרשטאַרקן די אינעלעכע קולטור אַרבעט דורכן פאַרשטאַרקן די אַרבעט פון דער קולטור - קאָמי-סיע און געמיינזאַם מיט די קולטור קויכעס פון אַנדע-רע אינסטיטוציעס זוכן די מיטלען און וועגן פאַרן קול-טורעלן אופשוונג פון יידישן יישעוון אין מאָנטעווידעאָ.

Sica y Pollero

Importadores

de los mejores casimires ingleses

CONVENCION 1317

UTE. 8-2215

Montevideo

IMPORTACION DIRECTA

GLUMCHER

ראפערע אין אלגעמיין, קאנפעקציעס פונאם
שטאפן, פאראם און ארטיקלען פאר שניידער.
סעקציעס: פינע-מעדידע, העמדער, הוטן

25 DE MAYO 743

UTE. 8-5342

ASIO PUYESKY

Casimires, Forros, Botones y Artículos para Sastres

Conseionario de los Casimires - STECLMALL

25 DE MAYO 709 (casi esq. Juncal)

UTE. 8-3154

Montevideo

Casa GOLDMAN

TIENDA
Anexo Acolchados

18 DE JULIO 1871

Montevideo

GRAN FABRICA DE MUEBLES

Muebleria y Tapiceria

LA NUEVA de I. SLOMA

Casa fundada en 1930

Muebles de última creación

Siempre modelos nuevos

SAN JOSE 864 y 858 — Montevideo

PROYECTOS Y PRESUPUESTOS

UTE. 8-6631

RADIO Y ELECTRICIDAD

"AMPERIO"

D. Treñer y O. Lansman

Gran surtido de Artefactos, Lámparas y estufas

SAN JOSE 966

UTE. 8-6795

דערער ביכער זיינען אין צוזאמענשטעל אן א סידער, מיר האבן גוטע וויסנשאפטלעכע ווערק אבער ארויס-געבן זיי פארן לייענער איז עס אומעגלעך.

דערפאר ווייל עס פעלט אונדז די אָנפאנגס, די צו-גרייטונגס ביכער וועלכע זיינען דער אריינפיר אין די ווערק וועלכע מיר האבן. אזוי איז עס סיי אין די פא-ליטישע, ווי אלגעמיינע וויסנשאפטלעכע ווערק וועלכע מיר באזיצן.

מיר האבן גוטע קלאסישע ווערק אבער עס פעלן אונדז טיילן. א בוך ווערט אויסגענוצט, צעריסן. ווערן נישט צוגעקויפט קיין נייע ביכער, ווערן די ביכער נישט ארומגעזען, געבונדן ווען דער בוך פאָדערט עס. ווערט מיט דער צייט אנשטאט בעסער, רייכער אין מאטעריאל, א ביבליאָטעק איינגעשרומפן, ווייניקער וואָס ארויס-צוגעבן די לייענער. און זיכער וואָס ארויסצוגעבן לייענען און זיכער פאר דער צייט לייענען דורך די אקטיווע לייענער דעם בעסערן מאטעריאל, און אַט קומט א צייט ווען דער קאטאלאָג ווערט געבלעטערט אן אן אויפהער לייענער האבן נישט וואָס צו לייענען, בעמילע אנשטאָט דער לייענער - קרייז זאָל ווערן ברייטער ווערט ער שמעלער, און די ביבליאָטעק האָט שוועריקייט ביים טוישן, און קענען צופאסן א בוך פארן לייענער לויטן לייענערס געשמאק.

קוואַנטיטעט און קוואַליטעט פון אונדזערע לייענער

ווי שוין געזאָגט איז קוואַנטיטעט זענען מיר צוליב סיבעס וויכטיקע הינטערשטעליק מיט אונדזערע לייענער. דערפאר קען דאָס נישט געזאָגט ווערן וועגן קוואַליטעט פון אונדזערע לייענער.

נישט וויכטיק איז אַמאָל די צאָל פון די לייענער. אסאך לייענער וועלכע זאָלן זיך שפייזן מיט ביליקן שונד ראָמאנען. זיכער קען מען ווייניק זיך איבערנעמען מיט אסאך אזוינע לייענער, ווייל אין בעסטן פאל איז עס נאָר א קולטורעלע דעקאדענץ.

מיר קענען מיט פרייד קאָנסטאטירן, אז אונדזערע לייענער לייענען אסאך און גוט. איך וויל נישט געבן גלאט א קניפ אין בעקל אונדזערע לייענער, אלס פאט-ריאָט, ווייל זיי געהערן צו אונדזער ביבליאָטעק.

נאָר קאָנטראָלירנדיק די ווערק וועלכע זענען געליי-ענט געוואָרן היינטיקן פעריוָד און וויפל מען האָט גע-לייענט מוז מען קומען צום אויספיר אז אונדזערע לייענער האבן א געזונטן כוש פאר בעסערער ליטעראטור. אונדזערע לייענער זוכן ביים שרייבער אכוז די קינסטלערישע זייט אויך אינהאלט.

קאָנטראָלירנדיק וואָס פארא ווערק עס זענען געליי-ענט געוואָרן און וויפל עס זענען געלייענט געוואָרן. בע-סער געזאָגט, אויף וויפל עס באשטייט די אקטיוויטעט אין לייענען פון די לייענער, זעען מיר אז אויב דעם

פאָריקן פעריוָד, איז געלייענט געוואָרן אלע דריי וואָכן א בוך פון יעדן לייענער. איז דעם צווייטן פעריוָד פון אונדזער עקזיסטענץ שוין געלייענט געוואָרן א בוך קי-מאט אלע צוויי וואָכן.

עס זענען פאר היינטיקן פעריוָד געלייענט געוואָרן 2.200 ביכער. דאָס הייסט יעדער מאָנאט איז דורך א צאָל פון אונדזערע לייענער דורכשניטלעך, מען קען נישט רעכענען די גאנצע צאָל לייענער וויפל מיר האָבן, ווייל עס איז פארשטענדלעך אז לייענער קומען צו לאנג-זאם און ביים ענדע פון זומער האָבן מיר נאָך געציילט ניינציק לייענער אזוי ארום אָנעמענדיק די צאָל פון הונדערט לייענער) געלייענט 183 ביכער ד. ה. אז קי-מאט אלע 17 טאָג האָט יעדער לייענער געלייענט א בוך. דאָס איז א פריידיקע דערשיינונג פאר א קולטור - אינסטיטוציע. און דאָס ווייזט ווי פאלש עס איז די טעאָריע אז דאָ אין דער נייער היים אינטערעסירט קיי-נעם נישט דאָס לייענען אָדער קולטור - ארבעט, נאָר ריין עקאָנאָמישע אינטערעסן.

עס פעלט נאָך פארשטענדעניש פאר דער קולטור - ארבעט.

ווי זעט אויס דער שפאנישער לייענער אק-טיוו פון די שפאניש - ריידנדיק יוגנט

אויב אונדזער ביבליאָטעק מיט אירע 1.200 ביכער האָט בלוויז און איז נישט צופרידנסטעלנדיק פארן לייע-נער, איז נאָך ערגער די לאַגע אין דער שפאנישער ביי-כער - אָפטייל. מיר האָבן גענויע 300 שפאנישע ביכער וועלכע זענען אבסאלוט נישט צוגעפאסט פאר די פאָדע-רונגען פון דער יוגנט, און אוואדע נישט פאר אָנפאנג-גער - לייענער דערפאר וואָס די גרעסטע טייל פון די ביכער זענען אָדער פאָפולערע וויסנשאפט אָדער פוב-ליציסטיק. די יוגנט פאָדערט לייכטע גאָוועלעס וועלכע זאָלן האָבן א סאָציאלן אינהאלט. ביכער וועלכע זאָלן זיך לייענען לייכט און שפאנענדיק. וואָס זאָלן זיי דער-מעגלעכן איינצוגעוויינען זיך לייענען, און זיי פאראינ-טערעסירן.

און ווייל אונדזערע שפאנישע ביכער זענען געשענק-טע, איז פארשטענדלעך אז שענקען שענקט מען נישט לויט דעם ביבליאָטעקארס געשמאק אָדער דעם לייענערס, נאָר די ביכער וועלכע דער שענקער פארמאָגט, אָדער וויל. איז שוין מעמילע פארשטענדלעך אז מיט דעם לייען - מאטעריאל וועלכן מיר באזיצן האָבן מיר נישט געקענט פאראינטרסירן די יוגנט.

האָבן מיר טאק ווייניק לייענער יוגנטלעכע. ווען מען זאָל קאָנטראָלירן אונדזערע מיטגלידער פון פאריין, וועט

ווערט לייענער פון דער גרעסטער יידי-שער ביבליאָטעק אין מאָנטעווידעאָ ביים יידי קולטור-פאריין אין צענטער !

La Elegancia

MODAS

Sombreros — Fajas — Carteras,
Guantes y Medias

Gral. FLORES 2519 UTE. 2-3105

Montevideo

Confitería "Danubio Azul"

UTE. 4-7818

ליפערט אייך די פיינסטע געבעקסן און טארטן
פאר יעדער געלעגנהייט און צו יעדער צייט אין
שטוב! — פרובירט און איר וועט זיין צופרידן.

הערט אויס שטענדיק 7.0 אויגער די אינ-

טערעסאנטע אוידיציעס פון

LA VOZ DEL DIA

אונטער דער לייטונג פון דר. הערמאן

געבדארט. די איינציקע דייטשיש - דעמא-

קראטישע אוידיציע אין אורוגוויי. — נאך פרא-

פאנאנדע קלינגט טעלעפאניש 41-32-02.

יידן, כאזשעראס, קווענטעניקעס! פון

שטאט און פראווינץ. — די בעסטע אויסארבע-

טונג פון כאזשעריע - ארטיקלען צו די ביליגסטע

פרייזן, קאנט און באקומען נאך ביי

כאים וויינבערג

CIUADDELA 1266

Montevideo

Fábrica de Camisas y Ropería

EL SIGLO DE ORO

STRAWCZYNSKY Hnos.

Ventas por Mayor

RINCON 511

UTE. 8-1487

ROON-TE

א גוט געשמאק גלאז טיי מיט ראם. — פאדערט
עס ביי אייער אלמאסענערע

Escr.: JOSE B. LAMAS 2706a.

UTE. 41-22-26

מען זען אז איבער פופציק פראצענט פון אלע מיטגלידער זענען יוגנטלעכע, אין דער צייט ווען אין ביבליא-טעק מאכן זיי אויס א מינימום פון פינף פראצענט. דאָס וויל זאָגן, אז די יוגנט וועלכע איז די גרעסטע טייל פון אונדזערע מיטגלידער און אויף וועלכע מען דארף לייגן אזוי פיל נעוויכט אויף זייער דערציאונג, זענען דאָפּקע די פארנאכלעסיקטע. און זיי לייענען קען מען זאָגן ביכ-ראל נישט.

אָבער פאלש וואָלט געווען די מיינונג ווען מען זאָל וועלן באשולדיקן די יוגנט, אז דאָס נעמט זיך פון זייער אָפּגעשטאנענקייט.

אין וועל זאָגן אז אונדזער יוגנט האָט בעמעס א כּוּש פאר לייענען. פארקערט די יוגנט איז עס די וועל-כע פראָטעסטירן פארוואָס פאראינטערעסירט מען זיך נישט מיט זיי. פארוואָס בארייכערט מען נישט די ביב-ליאָטעק מיט שפּאַנישע ביכער. עס איז דאָ אָפּטע פאלן אז יוגנטלעכע ווילן ווערן לייענער און איבערקוקנדיק דעם קאטאלאָג גייען זיי אוועק און ווערן דאָס נישט.

און דאָס מאכט קלאָר פארוואָס מיר האָבן נאָר 125 לייענער. דאָס איז דערפאר וואָס די גרעסטע טייל פון אונדזער מיטגלידערשאפט ווי דאָס איז די יוגנט האָט ביי אונדז נישט וואָס צום לייענען, בעמיילע לייענען זיי נישט. אין וויל אָבער אונטערשטרייכן, אויף דעם אָ-פּאַסט אז די יוגנט וויל לייענען און האָט א כּוּש פאר דעם, איז דאָס וואָס זיי פירן אליין א ברייטע אקציע פאר שפּאַנישע ביכער, און האָט צוגעזאָגט א סומע געלט פארן ביכער - קוּפּה.

וועלכע שרייבער זענען אמערסטן געליי-ענט געוואָרן פארן היינטיקן פּעריאָד

נישט וויכטיק איז א סאך לייענען אָן א סיסטעם, און אוואָדע נישט דאָס א סאך שלעכטע לייענען. וויל א סאך לייענען מיינט נאָך נישט אז די לייענער האָבן פארשטענדעניש פארן בעסערן בוך, אונדזערע לייענער זיינען דורך א סיסטעמאטישע אַרבעט פון די קאָמיסיע, דאָס הייסט, דורך קעסידעריקע רעקאָמענדאציעס וועל-כע ביכער צו לייענען, דערצויגן געוואָרן צו לייענען ווערן, וועלכע זאָלן באזיצן כּוּז קינסטלערישקייט, אויך אינהאַלט.

א געזונטע דערשיינונג איז דאָס, וואָס מען הערט נישט ווי די ערשטע צייטן, אז לייענער זאָלן פאָדערן ווערן פון קרימינעלן זשאַנער אָדער ביליקע נאָוועלעס, נאָכאָנטראָלירט וועלכע ווערן ס'זענען געלייענט געוואָרן פאר דעם פּעריאָד, און וועלכע שרייבער זיי-נען אמערסטנס געלייענט געוואָרן, ווייזט אונדז אז די ביכער וועלכע באזיצן א סאָציאלן אינהאַלט זיינען אלע אמערסטנס געלייענט געוואָרן. וועל איך נאָר דער-מאָנען די נעמען פון די שרייבער.

פון די יידישע שרייבער זיינען אמערסטן געלייענט געוואָרן:

שאַלעם אלייכעם, מענדעלע מויכער ספּאַריס, ד. בער-געלסאָן, מ. טייטש, גאדינער, ג. איינבינדער, קולבאַק, אראנסקי, פ. מאַרקיש, ברענמאַן, אָפּאַטאַשו.

אמווייניקסטנס פון די יידישע שרייבער איז געלייענט געוואָרן שאַלעם אַש. פארן גאַנצן פּעריאָד פיר ביכער.

אוניווערסאלע שרייבער, וועלכע זיינען אמייסטן גע-לייענט געוואָרן זיינען די פאָלגנדע:

מ. גאַרקי, א. באַרביס, א. סינקלער, גלאַטקאווי, ערענ-בורג, מאַרק טווען, וו. מאַרגאריט, ראמאַן ראָלאַן, ע. זאָלאַ, וו. הונגאַ, אוודיענקאָ, ל. טאַלסטאָי, קנוט האַמ-סאָן, גוסטאווי פלאַבער, טש. דיקענס, זשעראָמסקי, לאַוו-רעניעוו.

אונדזערע לייענער פאָדערן ווערן וועלכע זאָלן אָפּ-שפיגלען די סאָציאלע וועלט געשעענישן וווּ הער שריי-בער זאָל זיך נישט גריבלען נאָר אַרום זיינע אייגענע פיר ווינקלען. אַזעלכע ביכער ווערן פון אונדזערע ליי-ענער געפאָדערט, און געלייענט.

און טאקע דערפאר איז באגריסונגסווערט די געזונ-טע אויפאסונג פון אונדזערע לייענער.

דער פינאנסיעלער צושטאנד פון דער ביבליאָטעק

צו אלעם ערשטן איז גענוג אָנצווייזן אז די בילי-א-טעק האָט קיין פינאנסיעלע איינאמע, קיין שום סוב. פון קלוב פארן ביבליאָטעק איז נישטאָ, און עס קען נישט זיין, וויל גענוג דארף מען אַרבעטן צו קענען אויס-האַלטן דעם לאָקאַל, איז פונדאָנען איינגעטלעך קען זיך אויסברייטערן א ביבליאָטעק? פונדאָנען?

דעריבער איז באַשלאָסן געוואָרן אָנהייבן א גרויסע אקציע פאר אַכט הונדערט ביכער. און די אקציע האָט זיך אָנגעהויבן באַ דער שאַלעם אלייכעם אקאָדעמיע וווּ עס איז געווען א פינער מאַראַלישער און מאַטעריע-לער דערפאָלג פאר דער ביבליאָטעק. אַנעוו איז קעדי צו דערמאָנען אז דאָס איז געווען דער ערשטער קולטור-אקט פון דער ביבליאָטעק. און ווי געזאָגט, מיט א פינעם דערפאָלג. אונדזער אקציע פאר אַכט הונדערט ביכער האָט דערפאָלג. ווי עס איז שוין באקאנט אַלעמען איז אויף דעם צוועק ארויסגעלאָזט געוואָרן א פופציק סענטיקע באַנע. עס איז קעדי אונטערצושטרייכן אז די יוגנט נעמט א טיכטיקן אַנטייל אין דער באַנע-פאַר-שפּרייטונג, און זי האָט זיך באשטייערט מיט הונ-דערט פּעזעס פארן ביכער קוּפּה. אָבער עס איז ווייט נישט גענוג אז דער קליינער אקטיוו זאָל פון דער באַנע דער-מעגלעכן פינאנסיעל אַז מיר זאָלן קענען קוּפּן אַזאַ צאָל ביכער. מען דארף נעמען אין באַטראַכט אז עס פא-דערט זיך א גרעסערע סומע געלט. דעריבער דארף

אזא וויכטיקע אקציע געשטיצט ווערן דורך דער גאנצער
 צער יידישער געזעלשאפט. וויל מען האבן א קולטורעל
 דערצויגענע יוגנט, וויל מען צוגרייטן א יוגנט וועלכע
 זאל קענען פארזעצן אונדזער געזעלשאפטלעכע ארבעט?
 דארף מען פריער דערציען די יוגנט. ווי אזוי דערציט מען
 די יידישע יוגנט? דורכן בוך, דורכן געדרוקטן וואָרט,
 וועלכער האמערט ביסלעכווייז אויס א געזונטן לאַ-
 גישן קוק אויפן לעבן. עס איז אַן צווייפל אז יעדער
 איז פאראינטערעסירט אינעם פראַגרעס פון אונז-
 דזערע קולטור אנשטאלטן, אָבער עס איז ווייניק נאָר
 סימפאטיע. מיר האָבן געזונטע פינאַנסיעלע אינסטיטו-
 ציעס. קומט א גאסט פון אויסלאַנד קען מען זיך
 נישט פרעזענטירן נאָר מיט פייער געשעפטן נאָר צום
 אלעם ערשטן מיט קולטור אנשטאלטן. דארף מען טאקע
 זען אז עס זאל זיין מיט וואָס זיך צו רעפרעזענטירן
 פאַר אויסלאַנד. די יידישע באַנק, דער יידישער פאַרלאַ-
 מענט, ווי מען רופט אים, האָט באַ פאַרשיידענע גע-
 לעגנהייטן דערקלערט אז מען וועט נעמען קלערן אויך
 וועגן דער קולטור ארבעט. און עס איז פאַר אלעמען באַ-
 קאנט אז מען בלייבט נישט באַס זאָגן נאָר מען פירט
 אלץ דורך אין לעבן. דערפאַר האָבן מיר דעם פולסטן
 צוטרוי, אז אויך באַ די פראַגע קולטור ארבעט וועט
 מען נישט בלייבן באַ ריינע ווערטער, און מען וועט
 שטיצן אז די קולטור ארבעט זאל גיין פאַרויס.

די יוגנט קאָמיסיע ביים יידישן קולטור - פאָרזיין
 אין צענטער באַגריסט דעם ק. פ. צו זיין צוויי-
 יאָריקן יובילעאום

ע. טראַכטענבערג
 5. סטאַלאַוויטש
 מ. כאַדבערג
 י. יאַנטעוו
 א. מאַרגוליעס
 י. באַרקאן
 א. פאַקמאן
 י. שטיין
 ד. מ. יאַראַוויסקי
 ס. גאַלדבערג
 סאמועל גאַלדבערג
 אַפּעליא גאָברין
 י. גאַלדבערג
 מ. בילאצקי
 יאשע שומאן

מיר באַגריסן דעם יידישן קולטור -
 פאָרזיין אין צענטער צו זיין צוויי יאָ-
 ריקן יובילעאום און ווינטשן אים
 דערפאַלג אין זיין ווייטערדיקער אר-
 בעט.

צום צוויי יאָריקן יובילעאום פון
 קולטור - פאָרזיין אונדזער באַגריסונג
 און ווינטשן אים פראַגרעס און דער-
 פאַלג

זלאַטאָפּיורע
 שטיינבערג
 לאַמפּאָרט
 לוּיפּער
 בערעק

עליאס קוריציקי
 הערמאן ווייס
 אבראם פאלא
 בירנבוים
 מאקס באיוק

אונדזער שטארקסטער און אונדזער שוואכסטער פונקט

(א פאר ווערטער וועגן אונדזער קולטור - טעטיקייט)

מעס און אונדזער געזעלשאפטלעכן לעבן און נישט גע-
קומט אויף אלץ זעט דאך אונדזער קולטור - ארבעט ווייט
נישט אויס אזוי ווי זי וואלט געדארפט און געקאנט
אויסזען.

אונדזער קולטור - טעטיקייט, וואס וואלט געדארפט
זיין דער שטארקסטער אין אונדזער געזעלשאפטלעכער
ארבעט, איז פאקטיש איינע פון די שוואכסטע פונקטן
אונדזערע. דאס איז „אכעלעס פראטע" פון אונדזער
ארגאניזם.

— פאקטן? זיי זענען דוכט זיך פאראן אזוי פיל,
אזעלכע בילעטע און אזוי באקאנט, אז עס איז איבער-
ריק זיי צו דערמאנען אדער איבערכאזערן.

אונדזערע קולטור - אינסטיטוציעס זענען ווייט נאך
נישט קיין מאסן - אינסטיטוציעס, די פאר הונדערט
מיטגלידער וואס אונדזערע קולטור - צענטערן פארמאגן,
ווייזן נישט ארויס דעם געהעריקן אינטערעס צום גאנצן
און צו דער ארבעט פון זייער קולטור - ארגאניזאציע,
קומען אפ העכסטנס מיטן צאלן מיטגלידס - אפצאל
און קומען „אמאל אין א ווייזל" אין זייער אינסטיטוט
ציע, די פארזאמלונגען ווערן שוואך באזוכט, דאס זעל-
ביקע מיט די קאנפערענצן און כאוויירס - שמועסן און
מיר וואלטן נאך געקאנט דאס בילד ציען ווייטער אין
דער זעלביקער ריכטונג.

עס גייט אונדז דא אבער אבסאלוט נישט אין פעסט
שטעלן, אדער באוויינען דעם קולטור - מאצעו אונדזער
רן, קיין שום קראנקייט איז נאך נישט געהילט געווארן
דורך טרערן — ווי הארציע די טרערן זאלן נישט זיין.
עס איז נויטיק עפעס מער ווי בלוזע פעסטשטעלונגען,
וועגן אזעלכע זאכן, עס איז נויטיק עפעס צו טאן, און
טאן ווירקזאמעס און וואס פריער אלץ בעסער.

ווייל עס וועט קיינעם נישט איינפאלן צו זאגן, אז
עס איז שוין אלצדינג געטאן געווארן קעדי צו באוועגן
אונדזער קולטור - ארבעט און זי ארויספירן אויפן בריי-
טן שלאיך פון צו ווערן א מאסן - באדערפעניש און
א געברויך; עס איז נאך ווייט אלצדינג נישט געטאן

באנוצט אייך מיט אונדזער לייזען - זאל, ווי
איר געפינט צייטונגען און וועבזאמלונגען
פון דער גאנצער וועלט.

פאראן זאכן וואס זענען אזוי קלאר וואס קלארער
קאן שוין נישט זיין, זאכן מיט וועלכע אלע זענען דוכט
קיין שום דיסקוסיע, זאכן מיט וועלכע אלע זענען דוכט
זיך אין פלוג מאסקים — נאך עפשער טאקע דערפאר
ווייל ארום דער פראגע הערשט אזא איינשטימיקייט,
דערפאר ווערט ארום דעם גארנישט אדער קימאט נאך-
נישט געטאן.

מירן נעמען איין ביישפיל פון אסאך, אונדזער קול-
טור - ארבעט:

עס קאן דוכט זיך וועגן דער פראגע קיין צוויי בא-
זונדערע מיינונגען נישט זיין, אלע אן אויסנאם ווייל
שטענדיק און צו אלע צייטן מאסקים זיין, אז די קול-
טור - ארבעט איז איינע פון אונדזערע וויכטיקסטע א-
שפאר - פונקטן; אויב קולטור - טעטיקייט ביכלאל ביי
אלע פעלקער איז א באווייז פון זייער הויכן ניווא אין
וועלכן זיי געפינען זיך, איז דאך דאס דאזיקע ביים יוד-
שן פאלק, ביי דעם שטענדיקן „עם הספר", ביים פאלק
פון בוך נאך עפעס מער ווי א באווייז פון דעם ניווא
זייערן; פאראן דאך נישט ווייניק יידישע „טעאָרעטיקער"
(פון יענעם מין וואס האלטן שטענדיק אין איין זוכן
טעאָריעס און טעאָריעס פאר אונדז — גלייך ווי אן
דעם האבן מיר נישט קיין רעכט אויף צו לעבן) פאראן
דאך נישט ווייניק יידישע טעאָרעטיקער, וואס האלטן אן
די יידישע קולטור דאס איז די פארטרעטערשאפט פון
א יידישער טעריטאָריע.

און ביי אונדז, אין די לענדער אין וועלכע עס האבן
זיך אין די לעצטע יארן אויסגעבילדעט נייע יידישע
יישווים, איז דאך קולטור - טעטיקייט נאך נויטיקער
און וויכטיקער ווי אומעטום — עס איז דאך א פאקט,
אז א יידישער יישעו ווערט פארעכנט ווי אזעלכער
ערשט דאן, ווען ער פארמאגט עפעס א יידישע קולטור-
אינסטיטוציע, א ביבליאָטעק, א שולע, א דראַמאָרעניזאָ-
א. וועלכע זענען דער ערשטער שטעמפל און דער ער-
שטער אדרעס פון געשאפענעס און עקזיסטירנדיקן יידי-
שן יישעו.

אט די אלע נאך וואס געזאגטע מיינונגען זע-
נען דוכט זיך שוין אזוי באקאנט און אזוי פעסטגע-
שטעלט, אז עס איז דוכט זיך נישט נויטיק זיך מער
וועגן זיי צו פארברייטערן — דאס זענען שוין אקסיו-
א

JOYERIA

PARIS

Representante exclusivo del

Reloj Aguila

Fabricación de Alhajas
Taller de reparación de relojes
Personal Técnico

Av. 18 DE JULIO 913

UTE. 8-4384

Montevideo

Casa Matriz: 18 DE JULIO 1429

די באקאנטע פאבריק פון מעכל, טישן, שטולן,

עלאסטיקאס און קאמאס טורקאס פון

Kisfaludi

מעלדעט די געערטע קליענטן, אז די פאבריק

איז איבערגעצויגן געווארן פון מארסעלינא

סאסא 2243 אויף איסאבעלא 3409-13.

סאכרים און קווענטעניקעס! נעמט אין

אכט אונדזער נייעם אדרעס און באזוכט אונדז

ISABELA 3409

UTE. 2-5386

אבמזונג קווענטעניקעס!

אין אייערע אייגענע אינטערעסן ווערט

אקציאנערן אין דער צווייטער יידישער

האנדלס - קאאפעראטיווע אויף

RIO BRANCO 1536

ENTRE URUGUAY Y PAYSANDU

MONTEVIDEO

קיין סאך און קיין גרויסע שולן — ווען אט דאס ביסל ארבעט איז צוריסן צווישן זיך, זעען זיי זיך געוויס נישט אן, פארייניקטערהייט קאנען זיי אבער ווערן א קויעך און ארויפירן אונדזער קולטור - טעטיקייט אויף נייע און ברייטערע וועגן.

אט די פאך ארויסגעזאגטע מיינונגען פון איינעם וואס שטייט שוין יארן לאנג, ביי דער שווערער נאך דאנקבארער יידישער קולטור - ארבעט, פון איינעם ביי וועמען יידישע קולטור איז נישט קיין פוסטער באגריף, אט די פאך מיינונגען צוזאמען מיט נאך אנדערע, וואס דארפן און קאנען דאס דערגענצן, וואלטן געקאנט ענ-דערן די פאנאראמע פון אונדזער קולטור - מאצעוו, וואלט געקאנט דערפירן צו דעם אז די קולטור - ארבעט ביי אונדז זאל פארנעמען דעם פלאץ וואס זי דארף און וואס זי איז בארופן צו פארנעמען — צו ווערן דער שטארקסטער פונקט אין אונדזער געזעלשאפטלעכקייט.

ווערט מיטגלידער אין יידישן קולטור - פאריין אין צענטער !

די ביבליאטעק - קאמיסי צוזאמענגעשטעלט פון:

קאניכאווסקי

פלאקסבארד

קאפאטניק

פראנק

א. ליכטענשטיין

יאבלאנקא

ס. געער

באגריסט דעם קולטור - פאריין צו זיין 2-יאריקן יובילעאום און ווינטשן אים נייע דערפאלגן אין זיין ווייטערדיקער ארבעט.

געוואָרן אויפן דאָזיקן געביט אין די אלטע היימען, דאָר-טן וווּ די קולטור - טעטיקייט האָט א גרעסערן פארנעם און נאך ווייניקער איז אויסגעפרוווט געוואָרן דאָס צו טאָן ביי אונדז אין אונדזערע נייע יידישע יישובים. און עס איז נויטיק צו טאָן, און צו טאָן און צו טאָן, וואָס מערער אלץ בעסער.

עס איז נויטיק א ברייטע אקציע וואָס זאָל אריינצי-ען אונדזער גאנצער געזעלשאפטלעכקייט, אלע אונדזערע קולטור - טוער אין דער ערשטער דיי דארפן מאָבי-ליזירט ווערן, עס דארפן דורכגעפירט ווערן א ריי אָדער פערמאנענטע קאנפערענצן און צוזאמענקונפטן פון אונ-דזערע קולטור - פראָדוצירער און קולטור - קאנסומירער און צוזאמען מיט געמיינזאמע קויכעס, ביי געמיינזאמע דורכרעדן זיך, ביי געמיינזאמע באראטונגען וועט זיכער געפונען ווערן דער וועג, ווי אזוי אויסצוברייטערן, צו פארשטארקן און צו פארטיפערן אונדזער קולטור - פראָנט.

אזעלכע פערמאנענטע באראטונגען פון קולטור - טוער, וואָלטן זיכער געקאנט געבן א שטויס און אן אימ-פולס אונדזער אביסל פארוואַרלאָזט קולטור - פעלד. און א צווייטע זאך איז ביי אונדז נויטיק; די איינטיקע אויפן קולטור - געביט, אָבער איינטיקייט נישט ווי אנדערע האָבן געפרוווט אויף א שלעכטן אויפן אויסטייטשן אז איינטיקייט מיינט, אז מען זאָל מאַכן איינאיינציקע קולטור - אינסטיטוציע פאר דער גאנצער שטאָט, אזא „איינטיקייט" איז עפּשער אַן אָנהויב פון אונ-טערנאנג. מיר מיינען דאָ אַ פאַרייניקונג פון די קויכעס, אַ פאַרייניקונג פון דער דערפאַרונג און אַ פאַרייניקונג פון די אָנשטאַנדענדיגע אויף אויסצוברייטערן און צו פארשטארקן אונדזער קולטור - ארבעט.

מיר פארמאָגן עמעסדיק נישט קיין גרויסע און נישט קיין סאך קולטור - קויכעס, גלייך ווי מיר פארמאָגן נישט קיין סאך און נישט קיין גרויסע ביבליאטעקן, אָדער

Tertro Mitre

BARTOLOME MITRE 1263

UTE. 8-7191

יידישער פאלקס - טעאטער אין מאנטעווידעא

שפילט 3 מאל א וואך

יערן **שאבעס, זונטיק און מיטוואך** אין אונט

אין רעפערטואר:

דראמע, קאמעדיע, מעלאדראמע און אפערעטע

אונדזער טרופע באשטייט פון פאלגנדע שוישפילער, מיטגלידער פון „אקטיאָרן - פאריין פאר ארגענטינע און אורוגוויי

(לויטן א"ב) **ר. בארקאזש, זיסיע גאלד, קלארא און ווילי גאלדשטיין, זאלמען**

הירשפעלד, סאניע און ייצבאק לאכמאן, קאטיא פלאזוינא, בענ-

ציען פאלעפאדע, הערמאן קאסאווסקי, אַנא ראפפער, סאשא רא-

זענטאל און עסטער ראפפער

מוזיק - **דירעקטאָר: דאָויד דולמאן**

צוזאמען מיט דער טרופע וועלן אויך מיטשפילן אלע נאָרד - אמעריקאנער קינסטלער - געסט, וועלכע אקטואירן אין ארגענטינע.

PEINADOS BROADWAY

Señoras!
Señoritas!

¡¡SENSACIONAL!! Brinda-
mos permanentes al aceite, sin
electricidad, por este mes, de

rulitos	\$ 1.50
En onda Bucle	\$ 2.00
Permanente en frío (para personas sensibles	\$ 3.50
Tinturas desde	\$ 2.00

18 DE JULIO 1512 casi Vzquez
UTE. 4-5085 Montevideo

Sastrería M. B A R A N

4 Calle ROCHA 2528

מאכט באקאנט די געזעמטע קליענטן, אז ביי מיר
קענט איר געפינען א גרויסן אויסוואל פון די בעס-
טע ענגלישע שטאפן אויף סאברעטאדאס און טרא-
כעס אויף צוגענגלעכע פרייזן און עלעגאנטן שניט
און בעסטע ארבעט

איך מאך אויך די עלעגאנטסטע דאמען - טרא-
כעס צו קאנוועניענדיקע פרייזן. - קומט און אי-
בערצייגט אייך. - איר וועט זיין צופרידן און
בלייבן מיין שטענדיקער קליענט. - פארגעסט ניט:

BARAN ROCHA 2528

CASA DEL BUZO

de BENZION WASSER

Gral. FLORES 2610 UTE. 2-6834

Fábrica COLORADO 1978

אין אונזער סעקציע אל פאר מאזשאַר - קא-
לאַראַדא 1978 (גענישן פאַראַנגאָס און א. גראַנדע)
באקומט איר אלערליי מעבל, בעטן און קאָלטשאַ-
נעס, נישט נאר צו ביליקע פרייזן נאר אויך פון
ערשטקלאַסיקער קוואַליטעט. - באזוכט אונז
און איר וועט פארדינען געלט!

קווענטעניקעס! - אונזער סעקציע אל פאר
מאזשאַר איז איינגעאָרדנט אין א באזונדערן לא-
קאל אויף קאלאָראַדא 1978.

S. Sandleris

PROCURADOR

**די עסטודיא סאנדלערי האט פאלגנדע
סעקציעס**

אבאגאדא, עסקריבאנא, פראקאדאדא, אינזשי-
ניער, אנרימענטאדא, רעמאטאדאדא, קאנטאדאדא,
אכענטע דע סענאדא, כאנקא סענאדא דעל עסטא-
דא קאנטאדאדא פובליקא מיט רעגני-
רונגס רעכט. - ציווילע און קרימינעלע
פארטיידיקונג, קאנטראסטן פאר שוטפעס, פרא-
טעסטן פאנאדערלייזונג פון שוטפעס. - קויה
און פארקויה פון הייזער. - ארכיטראזש מיט
גילטיקע רעזאלוציעס פאר די צאָדאס. - טרא-
מיטעס אין דער אָפּיסניע דע טראבאכא, קאכא
דע כובילאסיאָנעס, פאטענטן.

פאר פופציק סענט א מאָנאַט דערליי-
דיקן מיר אייך אלע טראמיטעס,

קאנסולטעס פולשטענדיק אומזיסט. - טעגלעך
פון 11-12 און 17-19.

BLANDENGUES 1673 UTE. 2-8667

ETECO

UTE. 4-13202

בירה

אָנעפירט פון: אונג. און קאסטיושא, הער
גאלדפונקער און ברודער, דר. מוירער, דר. געב-
הארט און דר. גרין.

באַראט אייך אס בעסטן אין אלע יורדישע קא-
מעריעלע און טעכנישע אינזאָנים. - פירט
פאר אייך דורך אלערארט רעקלאמעס, קאָרעס-
פאָנדענצן און בוכהאלטונג. -

רופט אן דורכן טעלעפאן: 4-13202.

FIAMBRERIA "EUROPEA"

**די ערשטע און גרעסטע יידישע
וורשט - פאבריק**

מיין 12 יערוקע עקזיסטענצן איז די בעסטע גא-
ראנטיע אז מיינע אויסגעארבעטע וורשט, ברוסט,
און די בעסטע. - די בעסטע אימפארטירטע
שמאלץ - הערונג, שפראטן, סאדינען, אנטשאַאס,
דאס קענט איר באקומען אין דער מערקאדא
צענטראל פועסטא 166: טעלעפאן 4-4382: און
אין מיין סוקורסאל אויף פערעז קאסטעזשאנאס
1514 - טעל. 8.1943

מיט אכטונג: **ייצבאק הירשהארן**

א באשלוס וועלכן מיר באגרייטן

פון א קולטור - אינסטיטוציע נאך אסאך פארגרעסערן, אבער בלויז דאס אויבן אויסגערעכנטע איז גענוג אויף צו קענען זיך געבן א רעכענונג פון דער פערמאנענטער שווערער פינאנציעלער לאגע אין וועלכער עס געפינען זיך די קולטור - אינסטיטוציעס און ביי וועלכע באדיינ-גונגען זיי קומט אויס צו ארבעטן אויף צו קענען קוידעם - קאל די אינסטיטוציע גופע דערהאלטן ביים לעבן וואס איז מיט אזוי פיל מי און אנטשטענדונג געשאפן געווארן און כאטש טיילווייז באפרידיקן די נויטן און ווונטשן פון די מיטגלידער.

ס'איז איבעריק אנצווייזן די וויכטיקייט פון דער עקזיסטענץ פון אונדזערע קולטור - אינסטיטוציעס שטענדיק און ביפראט ביי היינטיקן טאג, ווען אונדזערע בלוטיקע סאגנים זוכן אונדז פייזש און גייסטיק צו פארניכטן, פייזש דורך ארויסרייסן דעם ביסן ברויט פון מויל און גייסטיק דורך די „אויטאידע-פעס" אויף אונדזערע ביכער. ביי היינטיקן טאג דארף אונדזערע אלעמענס ענטפער זיין: שטארקער און צאלרייכער זיך גרופירן ארום אונדזערע קולטור - אינסטיטוציעס און מיט אלע אונדזערע קרעפטן בויען דאס וואס ווערט צעשטערט אויף א צווייטן ארט.

פונקט ווי מיר זארגן פאר אונדזערע עקאנאמישע פאזיציעס, מוזן מיר אויך זארגן פאר אונדזערע קולטור-רעלע פאזיציעס אויב מיר ווילן אויפהאלטן אונדזער קיעס.

און דערפאר שטרייבן מיר היינט אונטער מיט אונדזער גרעסטער צופרידנקייט און באגריסן דעם דערמאנטן באשלוס פון דער יידישער באנק צו שטיצן די קולטור-ארבעט ביי אונדז אין מאנטעווידעא און מיר רופן גלייכצייטיק די אנדערע אינסטיטוציעס זיך פארטראכטן און נאכטון דעם ביישפיל.

ווערט מיטגלידער אין יידישן קולטור -

פאריין אין צענטער !

די בעסטע און געשמאקסטע מיטיקן און אונט-ברויטן באקומט איר נאך אין

רעסטאראן

S. ROSENFELD

Florida 1188

Montevideo

פאפולערע פרייזן

ווען אין אונדזער ביולעטין פון פאריקן יאָר איז אונדז אויסגעקומען זיך שווער צו באקלאָגן — און מיט רעכט — וועגן דער פאסיווער באציונג פון אונדזער געזעלשאפט צו קולטור - ארבעט ביכלאל און צו די דאָ עקזיסטירנדיקע קולטור - אינסטיטוציעס ביפראט, קע-גען מיר מיט צופרידנהייט מוידע זיין אז אונדזער רוף האָט נישט אָנגעטראָפן אויף טויבע אויערן, און אז אונדזער ארבעט איז נישט געווען ארויסגעוואָרפן.

בעסער שפעטער, איידער קיינמאָל! — זאָגט אן אלט שפּריך - וואָרט — און דאָס האָט פארשטאנען די פאָלקס-לייטונג פון אונדזער גרעסטער יידישער פינאנ-ציעלער אינסטיטוציע, און דערפאר האָט זי אויף איר לעצטער אלגעמיינער פארזאמלונג פאָרגעשלאָגן אז די אינסטיטוציע זאָל העלפן מאָראליש און מאטעריעל די קולטור - ארבעט וואָס ווערט דאָ געפירט.

אן אנהויב איז געמאכט געוואָרן, לאָמיר האָפּן, אז אויך די אנדערע יידישע פינאנציעלע און האנדלס-אינ-סטיטוציעס וועלן זיכער נישט בלייבן אָן א זייט ווען עס האנדלט זיך אין אזא וויכטיקער אויפגאבע.

אז קעדיי די קולטור - אינסטיטוציעס זאָלן קענען פירן א נאָרמאלע ארבעט איז נויטיק די שטיצע פון דער גאנצער יידישער געזעלשאפט איז א זעלבסטפאר-שטענדלעכקייט, ווייל אויף צו פירן א נאָרמאלע קול-טור - ארבעט פאָדערט זיך גרויסע מאטעריעלע מיטלען, אויפן ערשטן אָרט א באקוועמען לאָקאל וואָס איז דאָס עלעמענטארסטע און גלייכצייטיק דאָס שווערסטע פראָב-לעם וואָס האָט שוין נישט איין קולטור - אינסטיטו-ציע פארמישפּעט צום אונטערגאנג.

אונדזער ביכער - וועלט האָט זיך אויך נישט אָפ-געשטעלט, פארקערט, יעדן טאָג דערשיינען נייע ביכער מיט פריש - צאפלידקע פראָבלעמען איבער אונדזערע היסטאָרישע טעג וועלכע מיר לעבן דורך, און מיט וועלכע אונדזערע מיטגלידער ווילן זיך באקענען, קענען מיר אונדזער ביכער - קווי נישט אָפּשטעלן, בינדן די ביכער קיינט מען אויך נישט אומזיסט, דער לייען - זאל דארף קעסידער פרישן לייען - מאטעריאל דאָס קאָסט ווידער געלט, און קעדיי צוצובינדן דעם מיט-גליד צו דער אינסטיטוציע מוז מען געבן פון צייט צו צייט רעפעראטן, פארלעזונגען, קולטור - אקטן, דאָס אלץ איז פארבונדן מיט אויסגאבן, און אז דאָס אלץ זאָל געדעקט ווערן פון דעם מיטגלידס-אָפּצאָל, ווייסט יעדער איינער — ווער עס האָט נאָר געפרוּווט ארבעטן אין א קולטור - אינסטיטוציע — איז א כאַלעם, מעמיי-לע איז דער רעזולטאט א שטענדיקער רעפיציט, א שטענדיקער ראנגלען זיך, און ענערגיע פארשווענדונג אויף מאטעריעלע זאָרגן וואָס דאָס מוז זיך אַפּרופן אויפן גאנג פון דער אינסטיטוציע.

מיר וואָלטן געקענט דעם צעטל פון די אויסגאבן

טעאטער און פאלקס - קולטור

קין „עם הספר“; וועלכער האט דער וועלט די הומא-
ניטארסטע אידעאלן געגעבן? ניין! עס איז נאך א בא-
ווייז, אז די אלע קולטור - אויזערע זענען נאך נישט
קין ארגאנישער טייל פון דער פאלקסמאסע, אז די בריי-
טע שיכטן פון פאלק שטייען נאך אין א זייט פון די
קולטורעלע דערגרייכונגען, אז דאס „פאלק“ איז נאך
אינדיפערענט און נישט פאראינטערעסירט אין די קול-
טור - ווערטן וועלכע זענען פאר זיין גענוס און אנט-
וויסלונג באשאפן געווארן.

איז די פאלקסמאסע פאראינטערעסירט אין ליטערא-
טור, לייענט זי ביכער פון קינסטלערישן און פסיכאלא-
גישן עמעס, וועט די זעלבע מאסע אויך אין טעאטער
זוכן דעם עמעס, און דאס טעאטער וועט זיכער אירע
פאדערונגען נאכקומען, ווייל דאס טעאטער זוכט צו בא-
פרידיקן דעם מאסן - קאנסומענט, דעם ברייטן אוילעם.
איז די פאלקס - מאסע פריי פון קולטור - באדער-
פענישן, לייענט זי אדער אינגאנצן נאךנישט אדער
עווענטועל בלויז די פאליציאישע כראניק פון די ציי-
טונגען און סענסאציאנעלע נאסן - ראמאנען וועט זי
דאס זעלבע פאדערן אויך פון טעאטער, בלויז און אויס-
שליסלעך פארוויילונג, פארוויילונג דורך שטארקע עמא-
ציעס וואס קוועטשן ארויס טרערן און דורך ביליקע
וויצן און בורלעסע סטואציעס, וועלכע קיצלען די
לאך - דרייזן...

ווער איז שולדיק אין דער דערשיינונג, וואס אויף
דער צאל עטלעכע צענדליק יידישע טעאטערס איבער
דער גארער וועלט קאן מען אויף די פינגער פון איין
האנט איבערציילן די טעאטערס וועלכע ווידמען זיך דעם
רעפערטואר פון קינסטלעריש - ליטערארישן ווערט?
(אויסער רוסלאנד, ווו די טעאטערס ווערן אויסגעהאלטן
פון דער מעלוכע קאסע און קונסט און קולטור - דער-
גרייכונגען זענען צוגעגלעך פארן גאנצן פאלק).

ווער איז שולדיק אין דעם, וואס נאך אן אויפירונג
פון א קינסטלערישער פיעסע אין יידישן טעאטער גייט
נאך א גרויסער טייל פון אוילעם ארויס און קוועטשט
מיט די פלייצעס און ווייסט נישט „מה דאמרי רביצין“?
ווער איז שולדיק אין דעם וואס אזא ריזיקן טייל
פון טעאטער - באזוכער און לענאמרי פרעמד סיי דער
לאשן, דער אינהאלט, סיי דאס פראבלעם, וועלכן דער
דיכטער - דראמאטורג אנגאיקלט אין זיין טעאטער -
ווערט?

שולדיק איז זיכער דאס, וואס דער זעלבער טייל
אויילעם, פאר וועלכן די בעסערע פיעסע איז פרעמד
און אומפארשטענדלעך, וועלכער קוקט אויף א ליטערא-
רישן ספעקטאקל ווי „א האן אין בני אדם“ — איז
געקומען אין טעאטער אריין אן שום וויסן, אן שום
קולטורעלן באגאזש און ער פארשטייט צוליב זיין גייס-

זאנט מיר וואס פאר א מין טעאטער דאס פאלק
האט, וועל איך אייך זאגן וואס פאר א קולטור עס פאר-
מאגט — דאס איז קימאט אן אקסיאמע; טעאטער מער
ווי אלע אנדערע קולטור - און קונסט - צווייגן איז דער
אויסדרוק פון דער מאסן - קולטור פון יעדן פאלק.

אויב דער דיכטער קאן אויסזינגען א ליד לויט זיין
אינדיווידועלער אינערלעכער שטימונג און דאס ליד
זאל געפינען א געוויסן אפפלאנט ביי געציילטע לייענער,
וואס זענען גראד אונטערגעווארפן אט דער זעלבער שטי-
מונג, אויב דער קונסט - מאלער קאן מאלן א פיזאזש
אזוי ווי ער אליין זעט אים, נישט רעכענענדיק זיך מיט
דעם, וואס דער פאשעטער באסער וואדאס זעט דעמאל-
בן פיזאזש מיט אנדערע אויגן און אין אנדערע פארבן,
אויב דער זעלבער קינסטלער קאן זיך באפרידיקן מיט
דעם, וואס „יעכידיוסנולע“ — קונסט - מעפונאקים זע-
ען זיין שאפונג מיט די זעלבע אויגן וואס ער דער
שאפער, מוז אבער דער דראמאטורג, וועלכער שרייבט
דראמען צום שפילן, (נישט צום לייענען) דער רעזשיסער
און אקטיאר האבן אין זינען דעם טויזנט מאל טויזנט-
קעפיקן געניסער — דעם אוילעם, דעם מאסן - קאנסור-
מענט פון דער טעאטער שאפונג;

קין שום בילדער - אויסשטעלונג, קאנצערט אדער
ליטערארישער רעפערטא ציט נישט צו אזוי פיל גענ-
סער ווי דאס טעאטער — איז דעריבער דאס טעאטער
דער באראמעטער פון יעדער פאלקס - קולטור.

לויט דעם ניווא פון טעאטער קאן מען מעסטן און
אפשאצן נישט די קולטור - ווערטן וואס א פאלק האט
געשאפן און וועלכע זענען פון זיין באדן ארויסגעוואקסן
— נאך מען קען אורטיילן אויף ווי ווייט די זעלבע קול-
טור - שאפונגען זענען אריינגעדונגען אין לעבן פון
די ברייטע פאלקס - שיכטן, צי איז די קולטור דאס
גייסטיקע אייגנטום נאך פון א קליינעם הייפעלע אינטע-
ליגענטן, צי איז זי א לעבעדיקער פאקטאָר און ווירק-
דיקער קויער אין די געדיכטע רייען פון גאנצן פאלק;
אויב אויף די פאליצעס פון יידישע ביבליאטעקן
ליגן ביכער און ווארטן אויף א לעזער, אויב ווערטפולע
ווערק געשאפן פון אנדערע גרעסטע גייסטער ווערן
געקויפט און געלייענט נאך פון „אחד בעיר ושנים
במדינה“ — איז עס דען א באווייז אז יידן זענען נישט

צום 2-יאָריקן יובילעאום פון קולטור - פאריין
מיין באגריסונג — מיט דערווארטונג און
וונטש אין פראגרעס ספעציעל אין
די ביבליאטעק

ק. לייזאוויטש

דער „יווא“ - קאמפיין און די פאלקס - מאסן

ארבעט, און גלייכצייטיק זארגן פאר דער מאטעריעלער זייט, ווי פאר דער עקזיסטענץ פון דער זעלבער. יעדער שעליך וואס פאָרט ארויס פון דער צענטראל-לע זאמלען מאטעריאלן מוז זיך אויך גלייכצייטיק אָפ-געבן מיטן זאמלען סענטן. און טראץ די אלע מעניעס און שוועריקייטן, האָט מען פאר דער קורצער צייט וואס דער יוואָ עקזיסטירט, באוויזן אויפצוטאן א קא-לאַסאלע ארבעט.

עס זענען אָרגאניזירט און עס ארבעטן אזעלכע סעק-ציעס ווי א היסטאָרישע סעקציע, עקאָנאָמיש - סטאַטיס-טישע סעקציע. א ברייטע פארלאג - טעטיקייט מיט פיר זשורנאלן. עס ווערן אויסגעארבעט פראָגראַמען פאר דער יידישער שפראך, ליטעראַטור, געשיכטע, דעמאָגרא-פיע א. א. וו.

נישט דאָ איז דער פלאַץ, און איך אליין נעם מיך אויך נישט אונטער, זיך אַריינצולאָזן אין די לאַבירינ-טן פון די לאַבאָראַטאָריעס פון יוואָ, אָבער איינס איז מלאך פאר אלעמען אז פאר די לעצטע עטלעכע יאָר, איז דער יוואָ אַריין אין א פערזאָל פון נייעס אויפ-שטייג, עס דערקלערט זיך מיט דעם, וואָס עס וואַקסט

דער „יוואָ“ איז איינע פון אונדזערע גרעסטע קול-טור - ווערק וואָס איז געשאפן געוואָרן פאר די לעצטע צען יאָר אינעם מאָדערנעם יידישן קולטור - לעבן. עס איז זיך שוין גאָר שווער פאַרצושטעלן ווי אזוי וואָלטן מיר ביי היינטיקן טאָג געקענט פאַרזעצן אונדזער טאָג - טעגלעכע ארבעט, אויף אזעלכע געביטן ווי עקאָנאָמיק, ליטעראַטור, טעאָטער פערדאָגאָגיק, היסטאָריע א. א. וו. נישט האָבנדיק אזא צענטראַלע וויסנשאפטלעכע אינסטי-טוציע ווי דער „יוואָ“ איז. די וואָס זענען ענגער פאר-בונדן מיטן גאנג און אנטוויקלונג פון יוואָ, ווייסן, אז נישט גאָר די יידיש - וויסנשאפטלעכע וועלט אינטערע-סירט און איז ענג פארבונדן מיטן יוואָ-גאָר, אויך די נישט - יידישע וויסנשאפטלעך און קולטור - פאַרשער, ווען זיי שלאָגן זיך אָן, אין פאַרשידענע יידישע פראָבלע-מען מוזן זיי אַנקומען קיין ווילנע, דאָרט צו באקומען גענויע מאטעריאלן וועלכע האָבן א שייכעס צו זייער ארבעט. עס איז בעמעס צו באוונדערן די מעסירעס - געפיש און ענערגיע וואָס די בויער פון אינסטיטוט האָט בן אַריינגעלייגט אין אַט דער גראַנדיעזער ארבעט, ווייל מען מוז דאָך פאַרשטיין, אויב נישט יידן פארמאָגן אזעלכע אינסטיטוטן און זיכער פיל גרעסערע פאר-אונדזערן, ווערט עס ברייט פינאנצירט פון דער מעל-כע, די פאַרשער און וויסנשאפטסלייט זיצן זיך רואיט אין זייערע קאבינעטן און ארבעטן, באקומען זייערע גוטע געהאלטן רעגולער און דארפן וועגן גאָרנישט זאָר-גן. גאנץ אנדערש איז אָבער מיטן יוואָ, דער זעלבער מיטארבעטער דארף זיך אָפגעבן מיט לאַבאָראַטאָרישער

„אונזער פריינט“

פאפולערסטע, פארשפרייטסטע, טעג-לעכע אומפארטייאישע יידישע ציי-טונג אין אורוגוויי

רעדאקציע און אדמיניסטראציע
מאלדאנאדא 1037 טעל. 8-4401

דירעקטע טעלעגראפישע אינפארמאציעס דורך „יוניטעד - פרעס“ — ספעציעלע קארעספאָנ-דענטן אין אלע וויכטיקע לענדער פון אייראָפע, אמעריקע און פאלעסטינע.

סאכרים און אינדוסטריאלן!

די זיכערסטע און ווירקזאמסטע פראָפאגאנד-דע פאר אייערע סכורעס און אייגארבע-טונגען, איז דורך דער פאפולערסטער ציי-טונג „אונזער פריינט“

לייענט און פארשפרייט דעם „אונזער פריינט“

טיקער אַרימקייט גאָר דאָס, וואָס ער זעט מיט זיינע קורצזיכטיקע אויגן אין די דאלער - אמעס פון זיין בא-גרענעצטן לעבן.

וועלן יידישע קולטור - אינסטיטוציעס מיט זייערע קאנפערענצן און רעפערעטן אויף קינסטלעריש - ליטע-ראַטישע טעמעס, וואָס פאָפולאָריזירן און קלערן אויף געדאנקען און פראָבלעמען קאָנען צוציען וואָס אַמאָל גרעסערע אוידיטאָריעס, וועלן יידישע ביבליאָטעקן דע-ראַבערן דעם אינטערעס פון מאסן - לייענער פאר די ביכער וואָס רוען אויף די פאָליצעס, וועלן די לייענער מיט דורשט אויפנעמען א ניי - דערשינענעם יידישן בוך, וועלן יידישע עלטערן אַרויסווייזן זייער שטארקן ווילן צו געבן זייערע קינדער א יידיש - וועלטלעכע דערציאונג, וועט אויך דאָס פאָלק פאַרלאַנגען א טעאָטער, וואָס זאָל אַנטשפּרעכען זיין קולטור - ניוואָ, און דאָס טעאָטער וועלכעס קאָן אָן דעם מאסן - קאָנסומענט נישט עקזיס-טירן וועט זיכער נאָכקומען דעם פאַרלאַנג פון זיין „מאָיעסטעט דעם פובליקום“.

נישט בלויז קיין כאראקטער פון א געלט - זאמלונג. עס איז פאקטיש געלייגט געווארן דער גרונטשטיין פאר א געזעלשאפט פריינט פון "יוואָ" אין מאָנטעווידעאָ, מיר וועלן ארויס אין גאס ווערבירן מיטגלידער, מיר וועלן זען טאָן יוואָ - אַרבעט אין מאָנטעווידעאָ, פאַרשטייט זיך צוגעפאסט לויט די באַדינגונגען. עס האָבן זיך אַרויסגערוקט טאיעס, אָפט נישט באַרעכטיקטע, ווי צ. ב.ש. וואָס קאָנען מיר טאָן אין מאָנטעווידעאָ יוואָ-אַר-בעט, דער יישעווי איז יונג, קיין אינטעלעקטואלן און פאַרשער פאַרמאָגן מיר נישט, אויפן אָרט, און נאָך אַנ-דערע מאָמענטן, וועלן מיר זאָגן אז עס איז נישט אַמ-פלאַץ. ערשטנס איז אונדזער יישעווי אַרגאַניש פאַרבונדן מיט אלע יידישע ישווויס פון דער גאַנצער וועלט, אזוי אז מיר קענען נישט זיין קיין אויסנאַם. צווייטנס: האָבן מיר גענוג אַרבעט ווי: פאַרשפּרייטן די יוואָ - אויסגאַ-בעס, יוואָ - ביכער. עס קען אויך געוואָרן ווערן די אַזונג פון שאַפן אַ צענטראַלע יידישע ביבליאָטעק, אַ זאך אין וועלכע מאָנטעווידעאָ נויטיקט זיך שטאַרק. אָבער צו דעם נויטיקן מיר זיך אין דער מיטאַרבעט פון אַלעמען אָן אויסנאַם.

אין אזא אַנטוויקלעטן יידישן יישעווי ווי אורגוויי מיט איר הויפטשטאָט מאָנטעווידעאָ, וועלכע דינט מיט אירע אינסטיטוציעס ווי אַ ביישפּיל פאַר אַסאך שכי-נעסדיקע לענדער, מוז און וועט ווערן דער יוואָ אַ לע-בעדיקער אַרגאַניזם.

אומגעהויער די האַשפּאַע פון אינסטיטוט, און זיין אַר-בעט געפינט אלץ מער אנערקענונג, און סימפּאַטיע, אין אלע קרייזן פון דער יידישער געזעלשאפט אָן אויס-נאַם.

און אז דער יוואָ מוז און האַרף ווערן אונדזער העכסטער קולטור און גייסטיקער עקספּאַנענט וועגן דעם קען נאָר קיין פראַגע נישט זיין.

מיר לעבן אין אַ ביין - האַשמאַשעס - צייט וווּ דער מיטלאַלטער מיט אלע זיינע אַטריבוטן האָט זיך קעגנ-געשטעלט קעגן יעדן מענטשלעכן פרייען געדאַנק, און ספּעציעל קעגן אונדז יידן אָן אויסנאַם. די נאַציסטישע בעסטיע, דער ווילדסטער פאַשיסטישער באַרבאַרוזם דראָען אונדז מיט געפאַר. און דעריבער איז נויטיק די רעפּרעזענטאַנץ וועלכע זאָל אונדז דינען אַלס לייכט - טורעם אין דער איצטיקער פינצטערער צייט. מיר און אונדזערע קינדער דאַרפן וויסן אונדזער פאַרגאַנגענ - הייט, קוקן מיט אָפּענע אויגן אויף דער קעגנוואַרט, און זיין גרייט זיך צו פאַרטיידיקן אין דער צוקונפּט. און פאַר אַזעלכעס האָבן מיר נויטיק נישט נאָר אַ געוונטן עקאָנאָמישן באַדן, נאָר אויך אַ קולטורעל-גייסטיקן.

מיר טאָרן נישט פאַרמאַכן די אויגן אויף דעם אלע-מען, וואָס קומט פאַר אַרום אונדז. מען מוז רע-אָנירן און נעמען אַ שטעלונג, דערצו נויטיקט זיך גייס-טיקער וואַפן. מיר מוזן קענען אונדזער אַלגעמיינע גע-שיכטע, די געשיכטע פון די אַרבעטער און פּאָלקס - מאַסן - באַוועגונג. מיט איין וואָרט, דאָס אלץ וואָס עס האָט אַ שייכעס מיט אונדזער עקזיסטענץ אַלס פּאָלק. און דערפאַר איז בלוטיק נויטיק אזא אַקאַדעמישע אינ-סטיטוציע ווי דער "יוואָ" איז.

עס איז אַ פאַקט אז "יוואָ" וואָלט נישט געווען עק-זיסטענץ - באַרעכטיקט און וואָלט נישט געהאַט קיין קיעם ווען ער זאָל זיך נישט שטיצן אויף די ברייטע פּאָלקס - מאַסן. ס'איז ליידער, אָבער אויך אַ פאַקט אז די אַלגעמיינע מאַסן זענען נאָך ווייט ענג נישט פאַר-בונדן מיטן "יוואָ". איך רעד נישט וועגן אַזעלכע לענד-דער ווי פּוילן, נאָר - אַמעריקע, אָבער לאָמיר נעמען די זיד און צענטראַל - אַמעריקאַנער לענדער, צ. ב. ש. אונדזער שכינעסדיקע אַרגענטינע וועלכע פייערט שוין דעם פּופּציק - יעריקן יובילעאום פון יידישן יישעווי, האָט זיך ערשט פארן לעצטן יאָר גענומען פּאָפּולאַרי-זירן די יוואָ - אַרבעט. נאָר לעצטנס פאַרמעסט מען זיך שוין אויף נאָר גרויסע אַרבעט, ווי אַ ביכער - אויסשטע-לונג, אַ צענטראַלע ביבליאָטעק א. א. וו. ביי אונדז אין מאָנטעווידעאָ איז ביז איצט נאָרנישט געטאָן געוואָרן אויפן דאָזיקן געביט. אויסער אַ זאַמלונג וואָס זאַלמען רייזען האָט דורכגעפירט מיט אַכט יאָר צוריק. און דער-פאַר מאַכן מיר טאקע אויפּמערקזאַם די מאָנטעווידעאָ יידישע מאַסן וועמען ס'איז טייער די יידישע קולטור און שפּראַך, אז איצט אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אַק-ציע וואָס עס ווערט דורכגעפירט דורכן פריינט ש. רעד-ניק אין די אינטערעסן פון דעם יוואָ, אז עס טראָגט

אלע סאכרים, קווענטעניקעס, אמב-
לאנטן ווייסן שוין אז די שענסטע, די
בעסטע און ביליקסטע טעכידאס דע
פונטא איז די אלט באקאנטע

מארקע

La Gloria

RINCON 741

UTE. 8-3907

דער „מאָבעט“ פאר דער געזעלשאפט, און די געזעלשאפט?

נאָנצער געזעלשאפט, מיר האָבן באַוווּן פיל אויפצוטאָן אויפן טעאָטער - געביט און אין דער קורצער צייט אוי- פן כאָר - געביט. מיר זענען אנטקעגן געקומען יעדן רוף פון אונדזערע אָרגאניזאציעס און צייטנווייז איבער אונ- דזערע פיזישע און מאטעריעלע מעגלעכקייטן. מיטן אוועקגעשטעלט דעם שייפער - כאָר איז אויפגעלעבט גע- וואָרן א גאנץ נייער צווייג פון אונדזער קולטור - לעבן און מאָראליש פיל דערגרייכט. מיר זענען אָבער דאָך נישט באַפרידיקט, ווייל די גאנצע יידישע יוגנט דארף געפינען אינטערעס אין דער אַרבעט, און מיר האָבן איר נאָך נישט דערגרייכט. אין אונדזער „מאָבעט“ - קאָלעק- טיוו האָבן מיר נאָך נישט באַוווּן צו פאַרברייטערן דעם שפּילער - קרייז.

די געזעלשאפטלעכע אָרגאניזאציעס קומען מיט פאַ- דערונגען זיי אנטקעגן צו קומען, און ווי קומט אנטקעגן די געזעלשאפט דעם „מאָבעט“?

ס'איז די העכסטע צייט אז אונדזערע קולטור - טו- ער זאָלן נעמען די פראגע אויפן טאָג - אָרדענונג, דער „מאָבעט“ פאָדערט עס, ווייל אים פאלט אויס דער גרעס- טער קאָרבן, פון אים פאָדערט די געזעלשאפט מער, דע- ריבער פרעגן מיר: וואָס דארפן מיר פאָדערן פון דער געזעלשאפט?

ווערט מיטגלידער אין יידישן קולטור - פאריין אין צענטער!

PANADERIA

Resnicovich Hnos.

די געשמאקטע יידישע ברויט און ביסקאטשעס קרינט איר נאָך ביי אונדז. — פריש ברויט 3 מאָל אין טאָג! — מיר נעמען אָן באשטעלונגען אויף סימכעס און אונטערנעמונגען. — מיר אטענדירן מיט דער גרעסטער פינקטלעכקייט. — עס ווערט רעפארטירט אַהיים.

אינגיכין! — אין אונדזער אייגענער געביידע אויף דעפּענסא 2460. — נעמט אין אַכט!

YATAY 1437

UTE. 2-5409

Sucursales:

Mercado Central P. 117 - e Inca 2392

ביי יעדער געלעגנהייט, ווען א קולטור - אָרגאניזא- ציע גייט פויערן זיין יאָרטאָג איז דאָס נישט דער יאָג- טעוו פון דער גענעכער אינסטיטוציע אליין, נאָר פון דער גאנצער קולטורלעכער געזעלשאפט מיט אירע אָרגא- ניזאציעס, אין אזא מאָמענט, ווילנדיק נישט ווילנדיק הויכט מען אָן קאָמענטירן דעם אָפיציעלן באלאנס פון באַל - סימכע, פאַרגלייכנדיק די סיטואציע פון דער אָדער אנדערער ענלעכער אָרגאניזאציע.

דער „מאָבעט“ וועלכער איז איינער פון די אָרגאני- זאציעס וועלכער שטייט צו דינסט דער גאנצער יידישער געזעלשאפט דורך אלע אָרגאניזאציעאָנעלע קערפערשאפטן, ווייל ביי דער געלעגנהייט פון 2-יאָרקן יוביליי פון ייד. קולטור - פאריין מיטפיערן מיט דער פייערונג און גלייכצייטיק אַנאליזירן פאר דער עפנטלעכקייט די לאַגע פון געמיינזאמע קעגנזייטיקייט אין אונדזערע קולטור - אַנשטאלטן.

מיר מוזן מוידע זיין אז ווען די קולטור - אַרבעט וואָלט אביסל כאָטש געקענט קאָאָרדינירט ווערן וואָלט אויף אונדזער קולטור - פראָנט נישט געווען אזא שטיל- שווייגן, און די געציילטע קולטור - אַקטן וועלכע ווערן יאָ דורכגעפירט וואָלטן ביי א קאָאָרדינירטער אַרבעט געווען מער שטאנדאָרטהייט און איינדרוקספולער, דאָן וואָלט מען פארשפאָרט באשולדיקן די ברייטע שיכטן אין ווייניק אינטערעס צו קולטור - טעטיקייט ווי ס'מערקט זיך אין די לעצטע יאָרן ביי אונדז אין מאָנטעווידעאָ.

נישט אומזיסט איז אונדז אויסגעקומען צו זען אויף די שפאלטן פון דער אַרטיקל יידישער פרעסע דראַמסטודיעס. פאָזיציעס פאַנאָדערגעאַקערטע שוין פון אונדזערע ביבליאָטעקן אונדזערע שולן, ק. צענטערסן דראַמסטודיעס. פאָזיציעס פאַנאָדערגעאַקערטע שוין פון יאָרן, און מיר זעען אז פון יאָר צו יאָר ווייניקער אַק- טיוויטעט — די יוגנט פאַרפולט נישט דעם בלוז — ווער וועט פארטרעטן דעם אַקטיוו ווען דער עלטערער ווערט אָפגעשוואַכט און נאָך פיל ענלעכע פראַגן אָנגע- ווייטיקטע פאר אונדזערע קולטור - אַנשטאלטן.

עס וואָלט זיכער שוין צייט געווען, אז דער קליי- נער אַקטיוו זאָל נעמען אויפן טאָג - אָרדענונג די פרא- גע אריינצובריינגען אביסל אָרדענונג אין אונדזערע אַנשטאלטן און בעמילע אויך אינטערעס.

די פראגע „מאָבעט“ און שייפער - כאָר?

קינער וועט נישט לייקענען, אז דאָוקע די אָרגאני- זאציע איז נישט קיין אינדיווידועלע, נאָר פאר דער

\$5.00 הויז-באנעס

יעדער אקציאנער דארף בייטראגן
פארן פאנד, פאר דער אייגענער
געביידע —

קויפט אויס די הויז-באנאס !

אינגיכן וועט די אינסטיטוציע זיך
איבערציען אין דער אייגענער גע-
ביידע אף סאריאנא עסק. פלארידא

מיוזנט נייע אקציאנערן

דארפן זיך אנשליסן אין דער קרע-
דיט - סעקציע באם יידיש-פוילישן
פארבאנד. — פריינט פון דער אינ-
סטיטוציע! פרעזענטירט היינט
אייער אנשלוס

קרעדיט-סעקציע באם ייד-פוילישן פארבאנד

סאן כאסע 842 — טעל. 8-3542

סוקרסאל גאס: בלאנדענגעס 1727 — טעל. 2-6605

איז דער לאזונג וואס די קרעדיט -
סעקציע באם יידיש - פוילישן
פארבאנד האט פראקלאמירט
סוחרים,
אינדוסטריאלן,

טאזשעריסטן !

באטייליקט זיך אין דער פארפעס-
טיקונג און פראגרעס פון דער
וויכטיקער אינסטיטוציע !

\$ 250.000

נייע דעפאזיטן

Fábrica Nacional de Acolchados

"LA INDUSTRIAL"

de RAICHER y LITVIN

Gran surtido en Colchas
Especialidad en Reformas

Av. 18 DE JULIO 1474 — UTE. 4-5237

IMPRESA
La Universal

פון ב. רעזניקאוויטש

מאכט אלע אייערע דרוק - ארבעטן,
שנעל,

ביליק

און גוט!

MALDONADO 805 UTE 8-6113

Redacción y Administración:

ANDES 1191

UTE 83341

פאלקסבלאט

געגרינדעט אונטערן נאמען "דער טאג" אין יאר 1931

ערשטע טעגלעכע יידישע צייטונג אין אורוגוויי

די אינפארמאציע צייטונג, וואס שפילט אפ אויף אן אביעקטיוון אויפן די געזעלשאפטלעכע, קולטן -
דעלע און עקאנאמישע אקטיוויטעט פון אונזער קאלעקטיוויטעט און ווערט דעריבער געלייענט אין
אלע קרייזן

סאכרים און אינדוסטריאלן! נעמט אין אכט, אז די פראפאגאנדע אין "פאלקסבלאט" איז דערי-
בער פון פאזיטיווער ווערט. — יעדן זונטיק א שפאנישע אפטיילונג.

bién a solicitud de no menos de 50 asociados.

4. La desaprobación del informe de la C. D. significa un voto de desconfianza, debiendo en este caso elegirse en un plazo de un mes una nueva C. D.

6. La Asamblea General será dirigida por una Mesa integrada por tres socios electos para este fin en la Asamblea.

7. La mitad de socios más uno forman quorum para la Asamblea General, y faltando aquélla, ésta será aplazada y la otra convocada será válida con cualquier número de socios presentes, una hora después de la fijada.

CAPITULO D

1. Los miembros del C. Directivo y C. Fiscal serán electos por sufragio directo, secreto y proporcional. De presentarse una sola lista, será aprobada en bloque sin sufragio.

2. Treinta socios tienen derecho a presentar una lista.

3. Las lista se votarán en bloque; ningún candidato podrá figurar simultáneamente más que en una lista.

4. La C. D. se integrará con once miembros. Este deberá elgir de su seno la Presidencia, formada por un Presidente, Vicepresidente, Secretario, Prosecretario y Tesorero. Además, deberá la C. D. tener su representación en todas las sesiones y Subcomisiones de la Asociación.

5. En caso de acefalías, podrá la C. D. contar hasta cinco integrantes, sirviéndose de los suplentes.

6. El Presidente tiene el deber de representar a la Institución.

7. El Secretario dirige y controla las ac-

tividades de la Institución y es responsable por la propaganda.

8. El Prosecretario colabora con el Secretario, tiene a su cargo las actas y lo reemplazará en caso de renuncia.

9. Los casos no previstos por los estatutos se resuelven por la C. D.. Asimismo, en casos de urgencia, la C. D. suple a la Asamblea General

10. La C. D. convocará bimestralmente, plenos integrados por los miembros de la C. D. y dos delegados de cada sección. Estos analizarán la labor cumplida y trazarán planes para el trabajo inmediato y futuro.

CAPITULO E

1. Las Subcomisiones de las secciones serán electas en sus respectivas Asambleas Generales en forma idéntica a la de la C. D.

2. Cada sección tiene autonomía en los límites de su actividad.

3. En caso de desacuerdo entre una resolución de una Subcomisión y el representante de la C. D. la cuestión pasa a la C. D.

4. Diez socios tienen derecho a solicitar la fundación de una nueva sección.

CAPITULO E

Modificación y liquidación de la Asociación

1. Modificar el carácter (Cap. A p. II) de la Asociación Cultural Israelita, o liquidarla, podrá una Asamblea General con una mayoría de dos tercios de los asociados.

2. En caso de no haber dos tercios de los asociados, se convocará otra Asamblea, cuya resolución será válida con cualquier número de presentes.

3. Para modificar un punto de los estatutos que no sea el párrafo II del Capítulo A, es suficiente una mayoría simple.

Elías Meierovich

Bijotería y Fantasías

ANDES 1224

Montevideo

Gran Fábrica de Muebles y Tapicería
"LA BRITANICA"

de JUDKA y Cía.

Ventas directas de la fábrica

Salón de Ventas : URUGUAY 1015
UTE. 8-4974

Montevideo

ESTATUTOS SOCIALES

La Asamblea General de la Asociación Cultural Israelita del Centro, realizada en 1938, aprobó el siguiente proyecto de Estatuto Social:

CAPITULO A

- I. — Se aprueba la fundación de esta Institución Cultural, denominándosela Asociación Cultural Israelita, con sede en la calle Julio Herrera y Obes 1231.
- II. — La Asociación fundada es de carácter apolítico y democrático.
- III. — Sus fines principales e inmediatos son:
 1. Organizar conferencias sobre temas de actualidad, disertaciones sobre literatura Universal, Castellana y Judía, como también sobre la Historia Judía, Universal, Americana y de la Cultura; discusiones sobre temas varios y enseñanza de los idiomas Español e Idish.
 2. Fundar una gran biblioteca en Español e Idish.
 3. Una sala de lectura, proporcionando a los asociados periódicos y revistas en español e idish, del mundo entero.
 4. Proporcionar a los asociados juegos sanos, como juego de ajedrez, damas, domino, etc.; juegos deportivos como ping-pong, tennis, basket-ball, foot-ball, etc.
 5. Organizar un coro, cuadro amateur dramático y orquesta musical.
 6. Organizar excursiones sociales al interior del país y, dentro de las posibilidades, al exterior (países vecinos). Propulsar el conocimiento de las instalaciones de las fábricas y empresas del país.
 7. Organizar repetidamente diversiones familiares con programa artístico, matineés, conciertos musicales, bailes familiares, varietés artísticas, periódicos orales.
 8. Un buffet permanente para los asociados.
 9. Presenciar colectivamente la presentación de espectáculos cinematográficos y teatrales de obras selectas.

CAPITULO B

De los socios

Se admite como socio a toda persona des-

de la edad de 15 años en adelante, a condición de comulgar con el párrafo II del Capítulo A: carácter apolítico y democrático de la Asociación.

2. Para hacer efectiva la inscripción es necesaria la recomendación de dos socios y la aprobación del Cperpo Directivo.

3. No podrán asociarse las personas inmorales según el criterio del Cuerpo Directivo.

4. Cada socio, desde los 18 años, tendrá voto activo y pasivo, una vez cumplido un mes desde la inscripción y haber abonado la primera cuota social.

5. La cuota social se fija en \$ 0.50 para hombres, \$ 0.25 para mujeres y menores de 18 años, pudiendo ser modificada por resolución de la mayoría simple de la Asamblea General.

6. Los socios que, **sin causa justificada**, se atrasen en el pago de tres mensualidades, quedarán suspendidos y excluidos automáticamente al faltar la cuota de la cuarta mensualidad. Al pretender reincorporarse a la Asociación, deberán abonar el importe de tres mensualidades.

7. Todos los socios tienen iguales derechos y obligaciones con respecto a la Asociación.

8. La C. D. tiene derechos para suspender, mediando causas justificadas, a un socio hasta la próxima Asamblea General.

9. Se concede a las esposas de los socios, como también a todos los parientes de primer grado menores de 18 años, el derecho de acogerse a todos los beneficios de la Asociación, exceptuando el derecho de voto.

CAPITULO C

Asamblea General

1. Las Asambleas Generales tendrán lugar semestralmente, debiendo en ella la C. D. dar cuenta a los asociados de la labor cumplida.

2. Las Comisiones Directiva y Fiscal se elegirán anualmente.

3. Las Asambleas Generales Extraordinarias se convocarán con un mes de anticipación, por resolución del C. D., como tam-

Un movimiento muestra su madurez, cuando es capaz de superar, por gesto espontáneo e inconsciente en su motivación, ciertas formas de falacia que suelen deslizarse aun en aquellas inteligencias o estados de conciencia colectiva dueños de mayor lucidez. Apelando al testimonio de su labor, debidamente documentada, es que nos permitidos hablar de la madurez de la ponencia de la Comisión, así como de la eficacia — por estar plena de trascendencia — de sus puntos de vista finales. Veamos:

Libertad completa del individuo que integran, el derecho al trabajo, la libertad de asociación, expresión y acción; lealtad del hombre hacia la verdad religiosa o filosófica; la verdad de que la personalidad puede ser desenvuelta en y por medio de la cooperación al bien común, y que las relaciones entre los individuos y las naciones deben ajustarse a normas morales; en acción y amor, por la creación de la solidaridad y la cooperación humana, deben expresarse los ideales, derecho del estado basado en la voluntad popular. Postulados estos, que cifran una actividad de pensamiento y un estado afectivo en que todos se hallan de acuerdo, poseen por sí mismos, gran importancia: su universalidad.

Algunas consideraciones marginales.

Considerando en su totalidad el informe de la Comisión aprobado por el Congreso, se nota que un abandono del temario primitivo se ha impuesto. Así mismo, que carece este dictamen, de una consideración

previa, de técnica filosófica, destinada a dirimir todo lo relativo a los fundamentos de la paz como un valor. Uno y otro temperamento, fueron adoptados conscientemente por los dirigentes de los movimientos representados. La observancia estricta del temario inicial, hubiese obligado a entrar en la cuestión de fondo, relativa a la naturaleza del valor. Y, en este punto, precisamente, acaso disidencias fundamentales se presentarán, levantadas especialmente, por las representaciones de origen religioso. Era preciso evitar que esto ocurriera. Demasiado separan en la realidad histórica a los hombres las cuestiones de hecho, para que, con incompreensión de los graves momentos porque atraviesan los pueblos civilizados de la tierra, se procurara establecer distingos, en lugar de buscar afanosamente líneas de coincidencia. Ofreciendo un ejemplo de tolerancia digno de mención aparte, las tendencias filosóficas o políticas que nada tienen que ver con religión alguna, admitieron que se acordara a los términos y expresiones una latitud tal, que facilitara a las tendencias religiosas firmar el dictamen de la Comisión. En cambio, éstas aportaron su fervor por exaltar la significación de la persona humana y la justicia en el plano social e internacional.

Estos compromisos solemnes obligarán a los jóvenes, cuya conciencia pacifista se ha forjado ante realidades que proporcionan más aguda experiencia moral que en ninguna otra época. Es a partir de la constatación del fracaso histórico de ciertas instituciones, de la derrota de algunos valores fundamentales, que los jóvenes de hoy afrontar el problema de hallar a la paz otros fundamentos que los de antaño — en cuento éstos mostraron su alejamiento de las posibilidades del hombre concreto. Y ya son más los que se preocupan, mayores sus esfuerzos constructivos. Abrigamos la esperanza de que, de estos colectivos esfuerzos, surjan nuevos "cristos oscuros", — de aquellos de que habla con tanta hondura Vaz Ferreira, cuya vocación se define en la pugna por acrecentar positivamente el "signo moral de la inquietud humana".

FABRICA de BEBIDAS sin ALCOHOL
SODA, GASEOSA Y NARANJA

N.º 25

de ARON JESHES

UTE. 2-4241

ALVEAR 2478

Hugo Fernández Artucio.

afirmación del valor de la personalidad humana, claramente desenvuelta para el servicio de la comunidad. El reconocimiento del valor del individuo y la solidaridad de los hombres, implica un respeto por las diferencias entre personas y creencias. Sobre esta base, aquellos que creen en Dios como autoridad suprema o en otras creencias o convicciones religiosas, y aquellos que consideran que el bienestar de la humanidad debe ser el último valor, pueden encontrar un común acuerdo con entendimiento mutuo para el mantenimiento de la paz". He ahí el preámbulo con que la Comisión abre la exposición de sus conclusiones.

La nota más saliente de este preámbulo, está constituida por la amplitud de su concepción, ya que se advierte el propósito firme de dar a la expresión una latitud tal que, toda persona o institución se sienta en cierto modo aludida y obligada. No faltará quien piense, juzgando el texto en sí mismo, que ese dejo de ecletismo que parece deslizarse en un segundo y subrepticio plano, quita fuerza expresiva al pensamiento y, por lo tanto, vigencia histórica a la concepción. Admitiendo por principio que algo de ello hubiere ocurrido, el texto que quedare en pie. En efecto; aceptando la tesis que elimina toda legítima reserva que se sustentaba en la ponencia que presentó la delegación uruguaya, según la cual, la obra en favor de la paz supone una labor de destrucción primero, de conservación y construcción más tarde, la Comisión presenta en adelante sus puntos de vista de tal suerte, que aquella premisa encuentra su explayamiento en todo lo que resta de la ponencia.

"Nosotros reconocemos los siguientes obstáculos para la paz, y deseamos removerlos".

Así comienza la segunda parte de la exposición, que adopta un plan dialéctico — permítasenos decir, empleando el vocablo en la más universal acepción. Y de inmediato se concretan esos obstáculos a eliminar, a destruir. Son:

1) Glorificación y uso de la fuerza como medio de solucionar conflictos.

- 2) Idealización del odio entre las razas y las naciones.
- 3) Egoísmo y ambición de poder sobre otros hombres.
- 4) Terror falso que leva al pánico y a la desmoralización, distinto de la aprehensión justificada frente al peligro real.
- 5) Concentración del poder en manos de unos pocos, conducente a la injusticia, a la desigualdad e inseguridad social.
- 6) Dominación imperialista sobre pueblos independientes y política agresiva hacia naciones más débiles.
- 7) La creencia de que cualquier nación puede ser juez final en su propia causa.

Como se ve, el valor de la persona humana y de su réplica en el plano colectivo — la nacionalidad, — es afirmado desde la primera línea, pues va involucrado en la condena sin reservas, que se formula contra todas aquellas fuerzas que limitan, o destruyen las posibilidades creadoras del hombre y de los pueblos. A la vez, un sentido profundo se dibuja ya en las precedentes aseveraciones condenatorias: la paz debe ser definida en términos tales, que cabalgue la realidad del hombre y conciba a la persona humana como es, o lo que es lo mismo, de carne, huesos y sangre.

Algunos valores — aquellos que más han contribuido a la elevación de la condición humana — deben ser conservados como materiales preciosos, por el hombre.

El esfuerzo de los hombres que nos han precedido debe ser conservado en todo aquello que posea de valioso y superior. Las generaciones no deben oponerse unas a otras. El esfuerzo por el progreso de la persona humana y de las naciones, debe ser considerado como una trayectoria sin soluciones de continuidad, que llega a nosotros desde el fondo de los tiempos. Debemos conservar valores: aquellos, precisamente, que más han contribuido a liberar a los hombres de las pasiones ancestrales, cuanto de las mil francas o encubiertas formas de la explotación que se han dado en el transcurso de los siglos.

CONGRESO MUNDIAL DE LA JUVENTUD POR LA PAZ

La Tercera Comisión del Congreso Mundial de la Juventud por la Paz, puede afirmarse que fué la que más consciente y seriamente elaboró sus conclusiones. A ello contribuyeron muy distintos factores. Las más destacadas personalidades del Congreso se dieron cita en ella. Miss E. R. Fox, representante del movimiento internacional protestante, estaba allí. El Licenciado V. Lombano, de la Universidad de Salamanca, representante de los católicos vascos, se sentaba junto a la representante de los católicos de Checoslovaquia. También el delegado observador de la Internacional Juvenil Socialista, Mr. Strurmthal, Américo Ghioldi, Jefe de la delegación argentina, Raymond Guyot, sustituto de Vaillant Couturier en el Parlamento francés y delegado en esta ocasión de la Internacional Juvenil Comunista, y Max Hoshiller, Presidente de la delegación de Francia. Los debates fueron asistidos por un técnico de la Sociedad de las Naciones, el Dr. Milhas, y las sesiones,

presididas por el Dr. Kotschnick del Instituto Internacional de Educación y por H. Fernández Artucio, presidente de la delegación uruguaya.

Las deliberaciones fueron abiertas por la presentación de los informes de las diversas delegaciones, que exponían sus puntos de vista, inspirados en razones religiosas, filosóficas o políticas. Al terminar cada sesión, el miembro técnico Dr. Milhas presentaba en una eüposición meticulosa, una síntesis de los principales temas aludidos por las delegaciones. Al abrirse la siguiente sesión, el Rapporteur de la Co-de la Comisión ofrecía las principales conclusiones a que se arribara hasta ese instante en los debates. Cuando hubieron terminado las ponencias, el Presidium de la Comisión, ampliado por algunos delegados especialmente escogidos, preparó un anteproyecto de informes que sirvió de base a las discusiones finales en sesiones plenarias. Fué, gracias a este método ejemplar en el trabajo, no alcanzado por ninguna otra Comisión del Congreso, que las conclusiones pudieron ser votadas por unanimidad de las delegaciones presentes y que obtuvieron, además, un grado profundo de coherencia.

La idea central de la ponencia final gira en torno a este principio: la labor por la paz, debe ser labor de destrucción, de convación y de construcción.

“Frente a un mundo en el cual existen: un estado de guerra sin declaración previa en España y China, una violación del Derecho Internacional, una persecución extendida a las minorías raciales, a una dominación de pueblos coloniales y una carrera armamentista sin precedentes, la Comisión de Bases Filosóficas y Religiosas de la Paz riafirma la convicción establecida en el primer Congreso Mundial de la Juventud, de que una base común de la acción de la paz, debe ser encontrada en la

CUOTAS SOCIALES

	DEBE	HABER
Diciembre 1938 Balance	148.25	
Enero	—	74.00
Febrero	—	118.25
Marzo	—	95.25
Abril	—	44.50
Mayo	—	67.45
Junio	—	95.25
Julio	—	129.00
Agosto	—	117.00
Setiembre	—	90.70
Octubre	—	146.25
Noviembre	—	108.25
Diciembre	—	142.00
Saldo Acreedor	1.079.65	
	1.227.00	1.227.00

Las denuncias del Prof. Maggiolo

El profesor Maggiolo ha señalado el estado de pretuberculosis de la mayoría de los niños del país, el hambre que sufren; indicó las condiciones en que esos niños estudian, en locales inadecuados, estrechos, insalubres, con clases superpobladas de alumnos. Demostró que mientras existen más de 300.000 analfabetos, hay 3.000 maestros desocupados.

Frente a este sombrío ponorama trazó los lineamientos de la campaña a emprender: Más escuelas, mejores locales, más ayudantías, creación de comedores escolares, etc.

Solicitó por último, la cooperación del pueblo para tal labor.

La campaña de la juventud

La Federación de Estudiantes Universitarios del Uruguay, recogiendo este llamado, entendió que a la juventud le correspondía ocupar el primer puesto en la lucha iniciada. A tal efecto, llamó a todas las instituciones juveniles del país para que, por encima de toda diferencia ideológica o política, unificaran sus fuerzas en el anhelo común de salvar la Escuela.

A su llamado, acudieron los jóvenes demócratas agrupados en sus organizaciones políticas, los jóvenes Evangélicos e Israelitas, las Universidades Populares, los Jóvenes Amigos de España Leal, etc. Actualmente se plantea en el movimiento más amplio de la juventud uruguaya, en el deportivo, la adhesión a tal campaña y ya sabemos de muchas Ligas de Football que ya han contestado favorablemente. Falta sólo que otras agrupaciones de importancia, como la de los jóvenes católicos, también se adhieran, para que el Frente de la Juventud en pro de la Cultura alcance a todos los matices y sectores de la nueva generación del país.

Sería conveniente que cada Institución juvenil estudie los medios de ampliar, en el medio en que se desenvuelve, el movimiento iniciado, tratando por ejemplo de organizar un Comité con las restantes entidades de su barrio, que apoye al Comité General de todas las organizaciones juveniles

LUIS ALBERTO VIERA
(Miembro de la F. de Estudiantes).

CAJA

		DEBE	HABER
Enero	1938 Balance	16.43	
Enero	—	230.00	197.46
Febrero	—	70.00	113.16
Marzo	—	341.10	314.84
Abril	—	130.00	154.25
Mayo	—	254.58	252.59
Junio	—	450.90	459.30
Julio	—	510.00	257.57
Agosto	—	177.86	401.88
Setiembre	—	148.75	156.93
Octubre	—	175.20	154.00
Noviembre	—	857.60	420.37
Diciembre	—	1.330.95	1.709.30
	Saldo D. . .		101.72
		4.693.37	4.693.37

GASTOS GENERALES

Enero	1938	118.25	6.00
Febrero	—	116.72	
Marzo	—	94.22	6.00
Abril	—	41.16	
Mayo	—	184.59	8.50
Junio	—	201.53	25.00
Julio	—	96.79	25.00
Agosto	—	143.95	
Setiembre	—	102.17	15.00
Octubre	—	153.84	36.70
Noviembre	—	133.92	
Diciembre	—	148.18	
	Saldo Deudor . .		1.413.72

FIESTAS, ETC.

Enero	1938	21.06	
Febrero	—	5.25	
Marzo	—	3.98	7.10
Abril	—	62.00	
Mayo	—		6.82
Junio	—		69.40
Julio	—		117.45
Agosto	—		64.31
Octubre	—	5.80	
Noviembre	—	5.80	21.10
Diciembre	—	892.62	1.209.20
	Saldo Acreedor . .	498.87	
		1.495.38	1.495.38

El problema escolar

El problema de la escuela preocupa actualmente, a todas las instituciones del país. No podía ser de otro modo, si tenemos en cuenta que a ella concurren todos los niños que viven en nuestro suelo, cualquiera sea su condición social, su raza o sus creencias. Es, pues, un problema que interesa a todos y que todos debemos esforzarnos por solucionar.

La situación desastrosa de la escuela nacional se ha generado desde tiempo atrás. A pesar de que en las constituciones que han regido la República se establecía el principio de la obligatoriedad de la enseñanza primaria, lo cierto es que las condiciones en que vive gran parte de nuestra niñez y en que se desenvuelve la escuela han hecho casi imposible llevarlo a la práctica.

Esta situación se había agravado, de 1933 hasta ahora, debido a que los rubros fun-

damentales del presupuesto de la enseñanza primaria se redujeron casi hasta el 50 %.

Corresponde a la Unión Nacional del Magisterio, la institución gremial de los maestros del país, el mérito de haber luchado en todas las épocas por solucionar ese problema tan importante. Por ello, sus dirigentes sufrieron muchas veces, persecuciones y destituciones injustas.

Hoy, son las propias autoridades oficiales las que se encargan de darles la razón al denunciar ante la opinión pública muchas de las verdades que aquéllos proclamaron.

Por eso, la actitud del Prof. Maggiolo, director de Enseñanza Primaria, es digna de todo elogio y es consecuencia de la labor desarrollada hasta ahora al frente de la misma, encuadrada dentro de los principios del laicismo y de la Democracia.

UN ACTO CULTURAL EN LA ASOCIACION

J. P. Baridon & Cía.

ARTICULOS PARA SASTRES y PARALA MODA DE SOMBREROS — CALIDADES INSUPERABLES

FANTASIAS DE ALTA NOVEDAD
LA CASA MEJOR SURTIDA DEL RAMO

URUGUAY 868

MONTEVIDEO

Telef.: Sastres: 8-4267 — Modas: 8-4346

Max Frank

SAN JOSE 874

UTE. 8-7854

דער ערשטער און בעסטער רעסטאראן
און פענסיאן

פרישע געשמאקע מיטקן און אונט - ברויטן
פענסיאן אויף ביליקע פרייזן

MUEBLERIA

"SANTA LUCIA"

de A. YUDKA

VENTAS DIRECTAS DE FABRICA

Av. General FLORES 2721-23

Entre Vilardebó y Colorado

UTE. 2-3283

Montevideo

ZAPATERIA

25 de Mayo

de SILBERSTEIN

א שטענדיקער אויסוואל פון אלערליי קאלירן
און קלאסן שיך

שיך פאר מענער, פרויען און קינדער
שיך פון די נייסטע און לעצטע מאדעלן.
עס ווערן אויך געמאכט אלע קלאסן מעדידע -
ארבעט. — ווילט איר זיין צופרידן מוזט איר
באוועגן אנדערע פאפולערן שוך געשעפט.

אכטונג! אכטונג!
נייעס! פאר ביטל - מאכערס, שטעפערס און
שיך - טאזשערס! שטענדיק א גרויסער אויס-
וואל פון רעפטיילן - לעדער, ווי. קאקאדריילן,
לאנארטאס, וויבארטאס, אוועסטרוסעס ווי אויך
אלערליי אנדערע לעדער, צו זייער קאנוועני-
ענדיקע פרייזן, באקומט איר אינעם שוך גע-
שעפט.

פון זילבערשטיין

25 DE MAYO 732 — UTE. 8-6283

134.995

la Cultura y la Juventud Israelita

Es indudable que al tratar el problema de la Cultura entre la juventud, no podemos encarar a esa, como nosotros quisiéramos que fuera, sino tal como se nos presenta, o sea, estudiando su particular actuación tanto social - económica como cultural y sacando por lo tanto, las conclusiones lógicas a que forzosamente tendremos que arribar, y que es lo que nos proponemos con estas breves líneas.

En cierta ocasión, hablando sobre este problema, hemos expresado que si bien nuestra juventud Israelita ha realizado hasta ahora grandes esfuerzos, tanto en el campo deportivo como también en cuanto a la sana diversión, ha dejado casi de lado el otro aspecto, el de la cultura, que es sin duda alguna el elemento fundamental para la formación de una generación sana física y moralmente.

Nuestros jóvenes israelitas, en su mayoría educados o nacidos en el país, desconocen en su generalidad la historia de la Cultura Judía, como también todo otro problema relacionado con su raza, la raza de sus padres.

Es, el monstruo del antisemitismo, que estrangula en la Europa a la juventud judía, obligándola atenerse a sí misma, encerrándola obligatoriamente en un ghetto espiritual de su raza.

Pero la juventud israelita del Uruguay, que no siente todavía, en carne propia ese peligro en nuestro país, pese a que existe y se desarrolla cada día con más fuerza, y que como ya dijimos más arriba, tampoco se interesa por los otros problemas que le atañen a esa juventud, debe ser atraída por los medios accesibles a ella, que son, a nuestro parecer, la cultura general en

todas sus manifestaciones y a la par del deporte y las diversiones.

Es por lo tanto que, conscientes de esa situación, la actual Comisión Cultural Juvenil de nuestra Asociación se propone desarrollar entre los socios jóvenes, toda una serie de actividades culturales que ya han comenzado con la Campaña pro 800 Libros para la Biblioteca, 500 de los cuales son en idioma español.

Otras de las actividades que pensamos desarrollar son las conferencias culturales y lecturas sobre temas literarios, de profilaxis, deportivos, etc., como también un diario mural donde todo joven pueda emitir su opinión o su deseo sobre todos los problemas que le interesen.

La posibilidad de organizar cursos en idisch será también estudiada por nuestra Comisión.

Con respecto a las actividades artísticas, aunque hasta ahora nada se ha realizado, pensamos en el futuro organizar una sección dramática, un coro, cuerpo de ballet, etc., que servirán, sin duda alguna, para atraer a muchos jóvenes, y eso nos dará la posibilidad de preparar para nuestras fiestas semanales, diversos e interesantes números artísticos.

Estos son, a breves rasgos, las actividades culturales que piensa desarrollar nuestra Comisión con la ayuda de todos los jóvenes de nuestra Asociación.

Para terminar, deseamos expresar la esperanza de que las demás Instituciones juveniles Israelitas harán un esfuerzo similar al nuestro, que servirá para formar una juventud sana y vigorosa capaz de afrontar todos los problemas que le plantea diariamente la vida.

LEON STOLOVICH

Historica. fol. C. 192. p. 6742.
BOLETIN T 32

DE LA

ASOCIACION CULTURAL ISRAELITA

Redactor responsable: H. LAUFER.

Redacción: Julio H. y Obes 1231

Año 2

MONTEVIDEO, Junio de 1939

N.º 2

האלטנדיק דיינע
אפשפארונגען אין דער

יידישער באנק "אורוגוויי"

געניסטו דאפלט:

דו באקומסט א קאנווענירנדיקן פראצענט
און דו געניסט פון פראגרעס פון דער אינ-
סטיטוציע אין דער פארעם פון מעדיציני-
שע באהאנדלונג, ביליקערע קרעדיטן, גא-
ראנטיעס אויף דירעם, יידישע קאלאניזאציע
שטיצע פאר דער קולטור - באוועגונג א. א.

היט אפ דיינע אייגענע אינטערעסן — דע-
פאזיטיר דיינע אפשפארונגען נאר אין דער

יידישער באנק אין אורוגוויי